

הישיבה

מוקד הישיבה לרשותך: 1800-20-18-18

יו"ל ע"י ארגון "אחינו" הקבלן 45 ירושלים 02-5609025

הגליון לבן הישיבה

גליון מס' 90

הגאון רבי שמעון שקופ זצ"ל, קיבלני בחביבות וביקשני לשבת על הכסא, ואמר לי: "ברצוני לשאול אותך שתי שאלות בלבד", הכנתי עצמי בקפידא, המבחן! "שאלה ראשונה: מתי אכלת לאחרונה ארוחה חמה?"

תלמידים מספרים על הליכותיו האציליות של מרן הגאון רבי שמעון שקופ זצוק"ל בעל ה"שערי יושר" וראש ישיבת "שער התורה" בגרודנא

ואמר לי: "ברצוני לשאול אותך שתי שאלות בלבד", הכנתי עצמי בקפידא, המבחן!

"שאלה ראשונה: מתי אכלת לאחרונה ארוחה חמה?" נדהמתי מהשאלה והרהרתי ארוכות, ולבסוף עניתי: "לפני כשלושה שבועות!" קם רבינו ואמר: "ראה, אין כוחי בבישול כרעייתי, אלא שהיא כרגע לא נמצאת בעיר, תצטרך להסתפק במה שאני יודע..." ניגש והחל לבשל לי ארוחה. נדהמתי מגודל המעמד, אפילו את אבי לא ראיתי מבשל, וכאן ראש הישיבה הגדול עומד לבשל בשבילי!! כשסיים לבשל, שם לי צלחת מלאה מהתבשיל. אחר שגמרתי דאג למלאה שוב, עד שהייתי שבע כהוגן שלא יכולתי לאכול עוד.

סיפור נפלא סיפר בערוב ימיו בעל המעשה, הר"ר משה ויינברגר מניו יורק:

"נער הייתי כאשר הורי שלחו אותי ללמוד במכינה לישיבת גרודנא. היות שהורי היו עניים מרודים לא יכלו להרשות לעצמם לשלוח אותי ברכבת. לכן הוחלט שעלי ללכת ברגל, הישיבה שקבעו שאלך היתה רחוקה מהלך שלושה ימים. ציידוני במעט אוכל שהיה ברשותם וברכות חמות, והדריכוני שכאשר יגמר האוכל אבקש מיהודים בדרך. יצאתי לדרך וכן עשיתי. אוכל השגתי פה ושם, והייתי לן על ספסלי בתי כנסיות, ופעמים אף ישנתי על אדמה באיזו פינה, סתם.

בדרך עברתי חוויות מפחידות רבות, הדרך היתה לעיתים מפחידה ומסוכנת וכל הזמן פחדתי, האמצא את הדרך? האם לעולם אשיג אוכל? האצליח במבחן? שאם לא, - אבייש שם משפחתי ואיאלץ לחזור בדרך הארוכה בה באתי. הדרך היחידה להרגיע את הפחדים והחששות היתה להשקיע את עצמי בדף גמרא שהכנתי לבחינה, חזרתי על דף זה שוב ושוב עד שידעתיו מילה במילה.

סוף סוף הגעתי לישיבה, כמובן עייף ומורעב, אבל מוכן למבחן כאשר דף הגמרא מסודר במוחי להפליא. בחורים מהישיבה שראוני ושמעו למטרת בואי הציעו לי ללכת ולהיבחן במשרדו של ראש הישיבה, הגאון רבי שמעון שקופ זצ"ל, משרדו של רבי שמעון היה מטבח ביתו, ורבי שמעון קיבלני בחביבות וביקשני לשבת על הכסא. אחרי שקיבלני בחביבות ושאל לשמי ולעירתי מוצאי, פנה

הנה כל ימי יגעתי ושיננתי, עמלתי ולמדתי, אולם כעת אני בא בימים ואינני זוכר את תלמודי! במה איפוא אבוא לעולם האמת? ... אכן, אני אבוא לעולם האמת ובידי אמונה!!! גם היום, כאשר כוחותי בל עמי - אמונתי בידי, והרי אני 'רואה' אמונה בחוש בדיוק כפי שאני רואה את השולחן העומד מולי!"

מרן הגרא"מ שך זצוק"ל על האמונה התמימה

מעתה, מאחר ונוכחנו לראות את תחושתו של רבינו ביחס לגילוי האמונה כאן בעולם הזה, אשר נחשבו בעיניו כהזדמנויות לתענוג מעין עולם הבא אשר אין למעלה ממנו - ברור כי כל רגע של חיים בזה העולם יקר היה בעיניו מכל, שכן כלום יוותר אדם על פיסת 'עולם הבא' אותה יכול הוא לחוש ולחוות כאן בעולם הזה?

ואמנם, רבינו לא היה רק 'נאה דורש'... הוא היה בראש ובראשונה 'נאה מקיים'! באחרית ימיו של רבינו, כאשר גברה עליו חולשתו - התבטא באזני אחד ממקורביו ואמר:

"חשבתי לעצמי, לכאורה, לשם מה נותן לי הקדוש ברוך הוא חיים? הרי אינני רואה טוב, כוחותי הולכים ואוזלים, אינני מצליח ללמוד כדבעי, ואפילו לא להתפלל כראוי... אם כן איפוא, מה תועלת יש לבורא העולם בחיי?"

"אולם לאחר מחשבה הגעתי למסקנה, כי ישנו דבר אחד אותו יכול אפילו אני לעשות, גם במצבי ובכוחותי הדלים... אני יכול להאמין! אני עדיין יכול להרהר ב'אמונה', וכל עוד אני יכול לעשות זאת - משתלם כביכול להקדוש ברוך הוא להעניק לי חיים!"

ובהזדמנות אחרת, כאשר תקפה עליו הזקנה, התאונן: "הנה כל ימי יגעתי ושיננתי, עמלתי ולמדתי, אולם כעת אני בא בימים ואינני

על החשיבות הרבה שייחס רבינו מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, ליכולתו המופלאה של האדם 'לראות אמונה' ולחוות בחוש את הידיעה וההכרה כי יש מנהיג לעולם וחייו נתונים בידי - יכולים אנו ללמוד מתוך הדברים שאמר לרבי יוסף הכהן רוט זצ"ל, כפי שסיפר לימים: היה זה בליל הושענא רבה באחת השנים, כאשר עלה הרב רוט אל ביתו של רבינו ושאלה בפיו: חז"ל הקדושים מלמדים אותנו בכמה וכמה מקומות, שהקדוש ברוך הוא משלם לרשעים בעולם הזה את שכר מעשיהם הטובים, בכדי שיאבדו מן העולם הבא.

ולכאורה, כיצד יתכן הדבר? כלום ניתן לשלם בעולם הזה שכר כנגד שכר העולם הבא? הרי על שכר העולם הבא נאמר כי עין לא ראתה אלוקים זולתך, והבלי העולם הזה - הלא נחשבים כתבן וקש ביחס לשכר העולם הבא! הכיצד נבין אפוא כי באמצעות תבן וקש חולפים - משלם הקבה לרשעים את שכרם הנפלא והנצחי המגיע להם לעתיד לבוא?

כך הקשה הרב רוט, ורבינו נענה והשיב:

"הן אמנם ודאי צודק אתה, כי שכר העולם הזה הנפלא ביותר - אינו אלא כתבן וכקש ביחס לשכר העולם הבא הנפלא והנצחי. אכן, ישנו אופן בו ניתן לשלם בעולם הזה שכר מעין עולם הבא, והוא על ידי מתת החיים! כאשר נותן הקדוש ברוך הוא לרשעים חיים, יותר מכפי שמגיע להם - הרי שבכך הוא מעניק להם את האפשרות להתבונן בעולם ולראות אמונה בחוש, וכאשר אדם מנצל את ההזדמנות הזו ומתבונן באמונה - הרי שבכך הוא יכול להרגיש טעם ומתיקות מעין עולם הבא! ממש גן עדן בעולם הזה!"

"נמצא אפוא, כי הרשעים מקבלים בשכרם את האפשרות לראות אמונה בעולם הזה, את האפשרות לזכות לתענוג הגדול ביותר שניתן למצוא, תענוג אשר הוא מעין עולם הבא! בעולם הבא - יזכו הצדיקים לישב כשעטרוניהם בראשיהם ולהזין עיניהם בזיו השכינה, ואילו בעולם הזה - ניתן לראות בבחינה מסויימת את הקדוש ברוך הוא מתוך ההתבוננות באמונתו העולה וזועקת מכל פינה!"

"ההזדמנות הזו, האפשרות לחוות את התענוג הרוחני הגדול ביותר כבר בעולם הזה - היא אשר מוגדרת כ'שכרם של רשעים', ואמנם, אין לך שכר גדול מזה!" - סיים רבינו.

רוב ה'חכמים בעיניהם', הפילוסופים וה'מבינים' הגדולים - לא עמדו בנסיון

הכיצד נסביר זאת? הכיצד נבין כי דווקא האנשים הפשוטים - מוכנים היו למסירות נפש יותר מהחכמים המחוכמים?
ובכן, התשובה פשוטה: היהודים הפשוטים, שאמונתם אינה מושתתת על יסודות של תמימות, מתוך הכרה פשוטה ותמימה שיש אדון לבירה ומנהיג לעולם - עמדו איתן על משמור אמונתם, ובהם עמי הארץ והנשים הספרדיות.
אבל ההולכים בדרך ה'חקירה' - הושפעו מהחכמות הזרות ומשום שלא היו תמימים באמונתם - הסתבכו בהתחכמותם עד שהשתמדו! נורא ואיום!

הרי לנו, כי רק דרך האמונה התמימה - היא שבכוחה לשמור על ייחודו של עמנו. הדרך המסורה מדור דור היא שעמדה לנו בכל הדורות חרף כל הגזרות והשמדות, השחיתות והפרעות. בכל המצבים עמדנו איתנים באמונתנו התמימה, וזה אף המפתח שיוביל אותנו אל פסגת האושר שבאמונה השלמה: תמימות, מבלי חקירות, מבלי חשבונות, פשוט אמונה פשוטה וברורה - וזה הכל!
ואכן, דעתו של רבינו היתה כי באופן כללי מוטב לפלפל כמה שפחות בענייני אמונה, ולהסתפק בהתבוננות פשוטה מבלי

זוכר את תלמודי! במה איפוא אבוא לעולם האמת?"... אכן, תוך כדי דיבור חזר בו ואמר: "אני ידוע במה אבוא לעולם האמת... אני אבוא לעולם האמת ובידי אמונה!!" גם היום, כאשר כוחותי בל עמי - אמונתי בידי, והרי אני 'רואה' אמונה בחוש בדיוק כפי שאני רואה את השולחן העומד מולי!".

זו היתה תחושתו של רבינו, והיא אשר הביאתו עד ימיו האחרונים ממש - לנצל כל רגע בכדי להחזיק ולהרהר עוד ועוד בענייני אמונה. בתקופות הקשות ביותר, כאשר לא היה מסוגל להתפלל או ללמוד - היה מבקש מבני ביתו כי יקראו לפניו את מזמור 'ברכי נפשי', כאשר הוא מתרגם ומבאר כל פסוק ופסוק, מתוך התפעלות עצומה מחסדיו יתברך והתעוררות לאמונתו...
על כך לא ויתר רבינו, שהרי מבלעדי אותה אמונה - למה לו חיים?

תמימות האמונה

האמונה התמימה - היא אשר מעניקה לבעליה את האושר הגדול ביותר והיא המאפשרת לו להתמודד בגבורה מול כל הנסיונות הקשים כולם, ומול כל המשברים והאתגרים המשכימים לפתחו. מעתה, שומה עלינו לברר: הכיצד נוכל גם אנו לזכות לאמונה תמימה שכזו? כיצד יכולים אנו להביא את עצמנו לידי כך שנחוש בכל רגע ורגע את העונג העצום הכרוך בכך שאנו יהודים, בניו של מלך מלכי המלכים? כיצד גם אנו נחוש מאושרים גם כאשר החיים מערימים לפנינו קשיים כאלה ואחרים, קלים וכבדים?
תשובה לדבר, יכולים אנו למצוא בדברים שאמר רבינו במשאו לרגל פתיחת ישיבת 'ירחי כלה' בשנת תשמ"ט, וכך אמר:

החסיד יעב"ץ כתב, שבתקופת הגזרות בספרד היו שמסרו נפשם על קידוש ה', אולם מאידך - היו גם רבים שלא עמדו בנסיון. הוא עומד על כך, שהיה מכנה משותף ברור מאד לשתי הקבוצות הללו: רוב ה'חכמים בעיניהם', הפילוסופים וה'מבינים' הגדולים - לא עמדו בנסיון, בעוד פשוטי העם - מסרו את נפשם בשמחה למען כבוד שמו יתברך!

וכך כותב זאת החסיד יעב"ץ: "אני מגלות ספרד, אשר גורשנו בעוונותינו הרבים. ורוב המתפארים בחכמה - השתמדו ולא הלכו בגלות, רק הנשים, ועמי הארץ הפשוטים - מסרו נפשם!"

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מיסודו של אייזיק אייזיק
הישיבה

ואגב, רבי אפרים גרינבוים מספר כי רבינו היה ממליץ לדורשי עצתו להתבונן מידי יום ביותו בתפילת שחרית ובפרט בפסוקי דזמרה, למצוא את פסוקים המדברים על ענייני אמונה, ולומר אותם בכונה יתירה מתוך תשומת לב מיוחדת. באופן זה - סבר רבינו כי נתן להחדיר את האמונה אל הלב, את אותה אמונה תמימה אשר כוחה להעלות את האדם עד לפסגת המעלה, כאשר זו ורק זו היה הדרך הנכונה לקנות את מעלת האמונה, ולא על ידי פלפולים וחקירות מעמיקות יתר על המידה...

גאונות באמונה - בפשטות...

ואכן, בהזדמנות נשאל רבינו על אודות מרן ה'חפץ חיים', אשר גאונותו המופלגת ושליטתו בכל מכמני התורה - באה לידי ביטוי היטב בכל הנוגע לחיבוריו ההלכתיים והתלמודיים, בעוד בנושאי האמונה - אין אנו מוצאים כל ביטוי לגאונותו ולחריפותו המופלגת. ולכאורה, מה פשר הדבר?

אולם בהזדמנות הסביר רבינו, כי התשובה פשוטה:

אנו, כאנשים קטנים - זקוקים להברקות גאונות או למדניות בכדי שנתפעל ונתעורר לאמונה וליראת שמים. אצל ה'חפץ חיים' לעומת זאת, האמונה היתה כה פשוטה, ברורה ומוחשית - עד שהוא לא היה זקוק לעטוף אותה במעטה נוצץ אשר ימשוך את העין... הוא לא היה זקוק ללמדנות או לגאונות בכדי להטעים את האמונה התמימה והפשוטה שלו, משום שלדידו - היה זה בבחינת: טעמו וראו... וכי מה יכול להיות ערב יותר מאשר הבנת האמונה בתומתו ובטהרתה? והיה רבינו מסביר זאת באמצעות משל:

כאשר מבקש סוחר למכור את מרכולתו, עליו לצוד את עינם של הקונים. לשם כך, הוא צריך לקשט את המרכולת, ולהציגה במקום בולט המושך את העין.

אפילו כאשר מבקש האדם לאכול דבר מה - עליו לגרות את תאבונו... אם לא יקשט את האוכל ויתבל אותו עד שידיף ריח ניחוח - סביר להניח שלא ימצא בו כל טעם, אלא אם כן יגיע למצב בו הרעב יציק לו עד מאד.

לעומת זאת בכדי לנשום - אין צורך לייפות ולקשט את האויר... האדם נושם בין אם האויר מבושם ובין אם הוא מדיף ריח צחנה נוראי... הוא נושם - משום שהוא אינו יכול לעשות אחרת! הוא מוכרח לנשום, ואין צורך לעורר או לגרות אותו לעשות זאת... הוא ינשום אפילו מבלי שישים לב לכך!

ובכן, כזו היתה האמונה אצל מרן ה'חפץ חיים'... היא לא היתה כחפץ אשר יש לקשטו ולהציגו לראווה, היא לא היתה אפילו כאוכל - אשר יש להבלו ולהטעימו... היא היתה כאויר לנשימה - אשר הינו בבחינת 'צורך' גמור, ואיש אינו יכול לחיות בלעדיו - יהא טעמו אשר יהא...

בהזדמנות אחרת, כאשר נשאל רבינו על ידי תלמידו רבי ישעיה קלאר, האם כדאי ללמוד את הספר 'יסוד ושורש העבודה', המלהיב את האדם וממחיש בפניו את גדלות הבורא - השיב רבינו בחיוך ואמר בענוותנותו: "אנחנו לא מחזיקים בכאלו מדרגות... זה מעל

אין ברצוני להרחיב בזה את הדיבור... בעניינים אלו - מוטב שלא להרבות בדיבור ובכתיבה!"

פלפולים מיותרים ודיונים מעמיקים...

כך למשל, כאשר נשאל רבינו אודות מה שהביא בספרו 'אבי עזרי' בשם הגרי"ז שאמר משמו של אביו הגר"ח מבריסק, כי חובת ה'אמונה' - מתייחסת אל התחום שמעבר ל'ידיעה', והיינו שבמקום בו מסתיימת ה'ידיעה' וה'הבנה' - שם מתחילה ה'אמונה' ושמשמעותה הינה: להאמין במה שלא משיגים. את החידוש - מסיים רבינו באמרו כי על כן זכה משה רבינו רק למ"ט שערי בינה ולא נכנס לשער הנ', משום שאילו היה מגיע אל שער החמישים - שוב לא יכול היה לקיים את מצוות האמונה המתייחסת כאמור אל מה שנמצא מעבר לגבולות הידיעה.

בהתייחס לדברים אלו - נשאל רבינו על ידי אחד מתלמידיו, שהרי גם אילו היה משה רבינו זוכה להשיג את שער החכמה החמישים - עדין בוודאי לא היה עולה בידו לרדת לעומק תבונתו של הבורא - אשר אין לה חקר, ומדוע איפוא לא היה יכול לקיים את מצוות האמונה באשר לחלק שמעבר לגבולות השגתו?

רבינו הקשיב לשאלה ומשייח התלמיד - אמר לו: "אתה צודק. אמנם בוודאי ניתן היה לקיים את מצוות האמונה גם בכהאי גוונא, אולם למרות זאת - אין ברצוני להרחיב בזה את הדיבור... בעניינים אלו - מוטב שלא להרבות בדיבור ובכתיבה!"

ואמנם רבי רפאל וואלף מספר, כי פעם שאל רבינו: מדוע מקצר הרמב"ם כאשר הוא מביא את עיקרי האמונה בהלכות 'יסודי התורה', בעוד בספרו 'מורה נבוכים' - הוא מאריך ומרחיב בדברים? תשובתו של רבינו, היתה קצרה וברורה: "מכאן מוכח" - הטעים - "כי בכדי להגיע לאמונה בה' אין צורך בעמקות מעין זו הניכרת מתוך דבריו של הרמב"ם ב'מורה נבוכים'... עיקר האמונה - הינה האמונה התמימה והברורה אותה ניתן להשיג מתוך דברי הרמב"ם בהלכות 'יסודי התורה', בעוד ה'מורה נבוכים' - מיועד רק למי שהוא נבון ומבולבל באמונתו, אשר מחמת כן זקוק הוא לעיתים להוכחות ולראיות עמוקות ומורכבות יותר..."

ומעבר למדרגות שלנו!" ומיד הוסיף ואמר:

"אני לעצמי לא צריך שום דבר... אני רואה את הקדוש ברוך הוא ואת גדלותו בכל רגע ורגע, ואיני מבין איך ישנו מי שאינו רואה את הקדוש ברוך הוא בכל רגע ורגע... הסיבה היחידה שיכולה להסביר את חסרון ההכרה הלזה - הינה אך רק **חוסר התבוננות!** לו רק היה האדם מתבונן - הרי שכל אחד היה רואה בחוש את הקדוש ברוך הוא בכל מצב שהוא!" סיים רבינו...

ספר בראשית - ספר האמונה

כפי שהזכרנו, האמונה היא אשר מאפשרת ליהודי להיות מאושר תמיד, בכל המצבים כולם. אם מבקשים אנו ללמוד כיצד להתעורר על אודות אמונה זאת, כיצד להתחזק בה ולהפנים את יסודותיה - מן הראוי שנתבונן בדברים הבאים שכתב רבינו כעצה ברורה ופשוטה ביותר כלפי המתמודדים עם קשיים כאלו ואחרים ברוחניות, בשקידת התורה וביראת שמים. וכך כותב רבינו:

"מה שנוגע להתחזק בתורה ויראת השם, אכתוב לך דברים קצרים. חי נפשי, אולי היה זה מצעירותי, אם כי **לכל אדם יש במצבו עליות וירידות** - חוץ מהיחידים כמו ה'חפץ חיים' צוק"ל וכדומה, אשר היו טהורים וקדושים מרחם, אבל בדרך כלל יש תקופות של עליה ויש תקופה של ירידה.

"תמיד הי' אצלי למשיב נפש כשלמדתי בספר בראשית, שהאמונה נעשית אצלי יותר חושית בהתבוננות בבהירות כל מה שמסופר בתורה, החל מבריאת כל דבר ביומו, ואופן בריאת האדם שהי' יחיד בעולם, ומסירת כל הדברים לפי סדר הדורות.

"בטח שאדם הראשון סיפר להדורות שבאו אחריו, מתושלח ועוד - איך שהוא הי' יחיד בעולם, והבורא עולם בראו. ונח סיפר להדורות

אחריו על המבול שבא על ידי גזירתו של הקדוש ברוך הוא, ואיך הוא נשאר בחיים על ידי התיבה שכל כולה היה נס, שהחזיקה את כל אלפי הסוגים והמינים בבהמות ובחיות. וכך היתה המסורה איש מפי איש עד דור מקבלי התורה שהיו נכדים ליעקב, והוא סיפר להם את כל מה שראה ושמע בבית אביו ובבית זקנו אברהם אבינו.

"וכל מה שכתוב בתורה נתאמת אצלם על ידי מה שכבר ראו ושמעו את זה מהאבות, מאנשים נאמנים שלמים בלי שום פגם, כי אלו הי' עליהם איזה פגם - לא היתה התורה מסתירה, שהרי במקום שהקב"ה מצא איזה פגם - גילתה זאת התורה ולא חסה על כבודם של הראשונים, כמבואר בס' מסילת ישרים (פרק ד').

"ואף על משה רבינו שכל קבלת התורה היתה על ידו, ועל ידו האמונה בה' ובמשה עבדו, ולפי הבנתנו היתה התורה צריכה להסתיר הפגם שלו, שלא תפגם האמונה בו ובתורתו - בכל זאת לא הסתירה התורה כל תביעה שהיתה עליו.

"וזהו לימוד להגיע שתורה אמת וחזקתו של הקב"ה אמת, וגם חיזוק גדול הוא לאדם, שידע עד כמה כל מעשיו חשובין, ועד כמה צריך לדקדק במעשיו ודיבורו, ומה גדול הוא ערך האדם, שבעבורו הוא נוטה שמים ויוסד ארץ, כמו שביאר בס' הקדוש נפש החיים...

"ומהתבוננות בזה צריך להביא את האדם להתרוממות ולהתחזק ולעמוד על נפשו ולא להגרר אחר תאות לבו, כי התורה היא מקור חיים, ולא להתמסר לספרים חיצוניים בקריאתם, כי הם בורות נשברים והם מורידים את האדם לשאול תחתית, כי כל כולם הבל ושקר.

"ובטוח אני שמי ששכלו ישר וטעם טעם תורה, יבין את כל מה שכתבתי לאשורו כי אם קצרתי במקום שאפשר להאריך..."

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'ארחות החיים')

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
נפתח במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

באחד ממעברי הגבול שהיה צריך לעבור, נשא אליו הפקיד את עיניו ושאל: "אדוני, מה אתה עושה?" רבינו השיב: "אני יושב ולומד" המשיך הפקיד: "מה אתה לומד?" "לומד תורה". - "כל הזמן זה מה שאתה עושה? כמה שנים אתה כבר לומד?" "מקטנות". זיק של רוגז חלף בעיני הפקיד והוא הרים את קולו: "אתה... אני לא אתן לך להיכנס לארץ! מה פתאום תכנס לפה?"

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א על המבט המיוחד של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

בדיקה, רצינית, נוגעת בכל ענין ובכל פרט. בדיקה קשה, נוקבת, בלי ויתורים וללא פשרות. אין מדגם בענין הזה, כל אחד יעבור את זה. אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה!"

"ראש הישיבה לא חדל מלהרהר בדברים", ממשיך הרב גוסטמן לספר. "זה היה על המטוס בדרך ארצה. זמן קצר לפני תפילת יום כיפור קטן. ניגשתי אליו, הוא היה אחוז בשרעפיו. כשהבחין בי, העיר: 'בתפילה צריך הפעם לכוון כוונה נוספת: צריך כפרה על כל הכבוד המדומה, שלא מגיע ובכלל, האם כל זה היה כדאי? האם זה השפיע על ההמונים שבאו? האם היתה התועלת המצופה? האם היה שווה לעזוב את כל הבעיות הבלתי פתורות שונתרו בוערות בארץ הקודש? האם התועלת הצדיקה את השעות למען התורה שמנעו לימוד תורה?"

כמי שעמד מול התיאום עם ראשי המארגנים בכל אתר ואתר, סיפרתי לו על תגובותיהם הנלהבות. סיפרתי לו על מה שאנחנו ראינו, כשהוא עצם עיניים. אבל דעתו של רבנו לא נחה. הרי הכל יקבע על פי התוצאות, על פי ההשלכות שאי אפשר עדין לדעת אותן. 'בעיקר צריך כפרה על כל הכבוד המדומה שלא מגיע', אמר

בעת מסע החיזוק של רבנו בארצות הברית, נוצר עיכוב בלתי צפוי בשדה התעופה. הטיסה מטורונטו הגיעה לבירת מדינת ניו יורק בשעת ערב מוקדמת, לא היה עומס אוירי בשדה שמיועד לטיסות פנים, ולכאורה אמור היה הכל להמשיך להתנהל באופן שגרת, אלא שבמפתיע עלתה הטיסה הזו על מדגם חריג של בדיקות בטחוניות. מאז הרגישות של ה'אחד עשר בספטמבר' הנורא ההוא, הבדיקות מהסוג המדגמי הן קפדניות ביותר ואז אין אח"מ ואין הנחות בבדיקה. כל אחד חשוד, עד שיוכיח את חפותו. זו שעתה הרעה של הביורוקרטיה.

כל תיקי היד נפתחו, השאלות צולבות, שתי וערב. "מהו עיסוקך?" נשאל גם רבנו, במסגרת אימות פרטים. מתרגם השיחה היה הרב שלמה גוסטמן שליט"א - עורך הקובץ התורני "ישורון" ויושב ראש ועד ארגון מסע החיזוק. "זהו אחד מגדולי הדור", הבהיר הרב גוסטמן לשוטר הגבולות שחור העור, שלעס מסטיק במלתעות של פלדה.

כחול המדים ענק המידות הפגין חוסר התעניינות מוחלט, ובקוצר סבלנות בולט התעקש: "אבל מה לרשום בסעיף המקצוע?"

הרב גוסטמן: "תרשום 'גדול הדור'."

"איך מאייתים זאת?", הוסיף להציק איש משטרת הגבולות. הרב גוסטמן איית - כמובן בשפה האנגלי, והשוטר האמריקני הקליד ישירות לתוך המחשב, במשבצות המיועדות לסעיף המקצוע. "בפעם הבאה כששואלים אותך על סעיף המקצוע ומה אתה עושה, תשיב 'גדול הדור', כי זה חייב להיות תואם למה שנרשם במחשב המדינה", הוסיף השוטר והמשיך ללעוס את מסטיקו. ואלה מהנוכחים ששמעו והבינו את שפת המדינה, השתדלו שלא לחייך... "בתום העיכוב הלא צפוי", סיפר הרב גוסטמן, "ניגשתי אל רבינו וביקשתי ממנו סליחה על אי הנעימות שבבדיקות הבטחוניות הלא מתוכננות, למרות שמדובר באח"מ".

ראש הישיבה התבונן בי כלא מבין. "מה רע בזה?", שאל, "זו פשוט תזכורת מן השמים שחייבים לבדוק. אדם עלול לטעות ולחשוב שהוא אח"מ ומובטח לו מעבר חופשי. תמיד צריך לזכור שנכונה לו

- והמשיך בהרהוריו. עד שהגיעו תלמידיו ואמרו לו: רבינו הגיע זמן תפילת המנחה".

מה אעשה כשהמכשיר למעלה יצפצף?

בנסיעה אחרת לארצות הברית התעקשו הפקידים שרבינו זצוק"ל יעבור דרך גלאי המתכות...

הוא עבר והמכשיר צפצף. ביקשוהו שיוציא את מה שיש לו בכיסים והוציא. ולא הועיל במאומה. ביקשוהו שיוריד את הפראק, הוריד ועדיין המכשיר ציפצף.

כששאל את מקורביו מה הבעיה, אמרו לו שהמכשיר מגלה כל מתכת בגוף ואינם מבינים מדוע הוא מצפצף על אף שכבר רוקנו אותו מכל וכל.

אמר רבינו: "הלא עברתי שבר והכניסו לי פלטינה"... אמרו למפקד והלה קד קידה וביקש סליחה בשם אמריקה הגדולה...

בחדר האח"מים המתינו לרבינו מספר מכובד של גדולי ישראל שבאו לקבל את פניו, אך רבינו נעמד בצד והחל ממרר בבכי.

לשאלת בנו על מה ולמה בוכה כך, אמר לו: "שמעת את המכשיר שמגלה מתכת קטנה המסתתרת בתוכי הרגל איך הוא מצפצף.

חשבתי לעצמי כשאעלה למעלה בכניסה לבית דין של מעלה יעמוד מכשיר, יעבירו אותי דרכו והוא יצפצף, או יותר מזה - ישמיע

אזעקות עולות ויורדות... ויבקשו ממני: אהרן ליב, תוציא את העבירות על השולחן! והמכשיר ימשיך לצפצף, יבקשו את המצוות

לבדוק אם אין בהם פניות, ועדיין הצפצוף ימשך... הלא הקב"ה בוחן כליות, בוחן לבבות, ויגלה כל דבר קטן כגדול. אוי נורא נוראות...!".

מה אענה בשיחה ב'ארבע עיניים'

עם בורא העולם?!

בנסיעתו של רבינו לארצות הברית הוא התקבל בכבוד מלכים. כל בתי הספר ותלמודי התורה יצאו לקראתו. הילדים נשאו דגלים

ועמדו בשורות לפניו, וכל ציבור בני התורה בא לחזות בפני קדשו, לעמוד לכבודו, ולשיר לו בליווי תזמורת אדירה. היה שם מעמד

אדיר לכבודה של תורה.

באחד ממעברי הגבול שהיה צריך לעבור, נשא אליו הפקיד את עיניו

ושאל: "אדוני, מה אתה עושה?".

רבנו השיב: "אני יושב ולומד".

המשיך הפקיד: "מה אתה לומד?".

- "לומד תורה".

"ומה תעשה במה שאתה לומד?" - סנט בו הפקיד - "הלא אתה כבר

זקן!".

- "אני רק לומד. זה כל מה שאני עושה. רק לומד".

- "כל הזמן זה מה שאתה עושה? כמה שנים אתה כבר לומד?"

- "מקטנות".

זיק של רוגז חלף בעיני הפקיד והוא הרים את קולו: "אתה... אני לא

אתן לך להכנס לארץ! מה פתאום תכנס לפה? אדם שכל חייו לומד

ואפילו לא מלמד? מה יהיה אתך, אם כל היום אתה רק לומד?!".

רבינו יצא מלפניו כשדמעות בעיניו.

מקורביו הקיפו אותו בדאגה: "למה הרב מוטרד? בתוך רגע אחד

אנחנו מסדרים את העניין, מבהירים לפקיד עם מי הוא דיבר,

ודואגים לאישור כניסה מידי!".

נשא אליהם את עיניו והשיב: "אינכם מבינים. יש תזמורות, יש

דגלים, ילדים עומדים ושרים... ופתאום בא מישהו ושואל אותך

בארבע עיניים: עוזב את כל התזמורת ואת כל הדגלים. תגיד לי, מה

אתה עשית? מה בפועל עשית בעולם? רק זה מה שאתה עושה? זה

כל מה שהספקת?".

"אני רואה כאן את כל הכבוד שנותנים לי - מטוס פרטי, מוליכים

אותי, יש לי כניסה באח"מים, מכוניות ממתניות בכל מקום שאני

מגיע אבל הקב"ה יגיד לכולם: תשארו לרגע בצד, וישב אתי בארבע

עיניים לשאול שאלה אחת: תגיד לי, מה אתה עושה?!".

כל אחד יצטרך לעמוד מול השאלה הזו, כשהוא בארבע עיניים עם

הקדוש ברוך הוא... יהודי צריך להכין לעצמו תשובה - אני עושה

משהו נעשיתי יותר טוב במשהו אחד. שיפרתי את עצמי ותיקנתי

את מעשי.

(מתוך 'ומתוק האור' פניני הגרא"ל)

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

1800-20-18-18

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

מרגיש

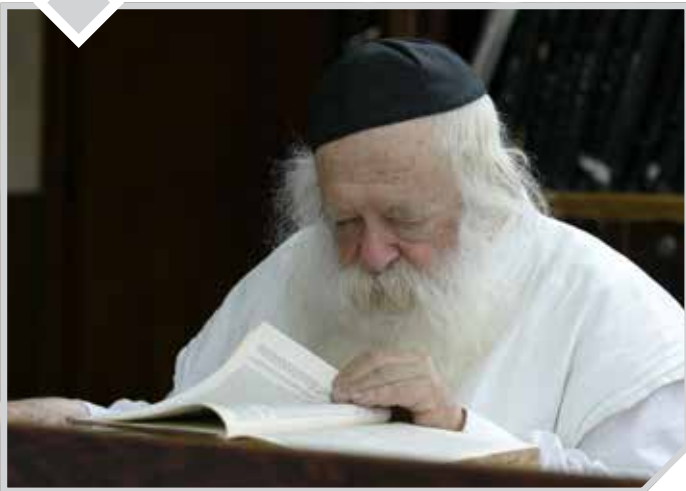
לבד?

אנחנו נקשיב לך!

היצר הרע מתערב בתוכנית, ודואג שהיא תהיה גדולה וגרנדיוזית, שהיא תהיה בלתי מציאותית, אחר כך כשמנסים ליישם את התוכנית בפועל, נשברים ונופלים, כי זאת תוכנית שאי אפשר לעמוד בה... זאת תוכנית של היצר הרע! לכן חשוב לדעת איך לעשות את התוכנית

ראש ישיבת 'דרך אמונה' וחתנו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, הגאון רבי זליג ברוורמן שליט"א, מספר על הלימוד בחברותא עם מרן שליט"א, ומציב ציוני דרך להגעה להישגים גדולים בידיעת התורה בס"ד

יעקב א. לוסטיגמן

ראש ישיבת 'דרך אמונה' הגאון רבי זליג ברוורמן שליט"א, חתנו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, סיפר בשיחה שרשמנו מפיו לגיליון 'החינוך', כמה עניינים שיכולים להביא תועלת לכל מחנך ומרביץ תורה, אם ידריך את תלמידיו ללמוד בדרך זו בסייעתא דשמיא.

"בגמרא במסכת שבת כתוב שכשאביי ראה צורבא מרבנן דשלים מסכתא, הוא עשה יום טוב לרבנן... יכול בחור ללמוד שלושת רבעי מסכת ולחזור על זה בצורה רצינית שוב ושוב אבל זה עדיין לא יום טוב. כשמסיימים מסכת רק אז זה יום טוב, ולא סתם יום טוב אלא עושים גם סעודת יום טוב.

"כשאדם משיג את היעד שהוא מציב לעצמו זה דבר חשוב מאין כמוהו. זה מביא שמחה אמיתית, תחושה עצומה של סיפוק והרבה חשק להמשיך ולקבוע יעדים חדשים. יותר מזה, כשאדם מסתובב כך עם תחושה של סיפוק כל הבית שלו שמח יחד איתו, כולם נדבקים מהשמחה שלו והמשפחה כולה נרתמת להצלחתו בלימוד התורה.

"אבל שמחת התורה יש בכל מילה מהתורה. אפילו רק אומרים 'אמר אביי' זה כבר סיבה לשמחה. אני זוכר שראיתי את ראש הישיבה הגאון הגדול רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל. בזקנותו המופלגת כבר לא היה לו כח ללמוד ולהתעמק, אבל כשהוא פתח גמרא ואמר "אמר אביי" למד את הגמרא בצורה הכי פשוטה רק גמרא עם פשט פשוט, איזו שמחה עצומה, נהרה היתה על הפנים שלו. ראו שהוא מחובר לתורה. זה מה שהעסיק אותו כל ימי חייו, זה מה שהיה חשוב לו יותר מכל דבר אחר, ולכן השמחה היא כל כך גדולה".

בעניין אחר אמר ראש הישיבה שליט"א כי כל בחור וכל אברך יכולים וגם צריכים להציב לעצמם יעדים, ולדרוש מעצמם להשיג אותם, גם אם על ידי מאמץ מרובה:

"אנשים לא יודעים עד כמה הם יכולים 'לסחוט' מעצמם. אפשר לקחת דוגמה מחתני 'קנין ש"ס' של 'דרשו' אם מישהו היה אומר להם שהם יכולים להיבחן על הש"ס הם לא היו מאמינים. אבל

דרשו' הצליח 'לסחוט' את זה מהם.

"יש ישיבות שהבחורים שם עושים מבחני סיכה ויודעים. הביאו אלינו לישיבה כמה בחורים כאלו להראות למה בחור מסוגל להגיע. לא מדובר בגאונים או בבחורים עם ראש מיוחד, פשוט מטילים עליהם לזכור אז הם זוכרים.

"אני זוכר מעצמי, בשנות בחרותי הייתי 'בעל קורא' בבית כנסת קבוע בכל שבת, כך היה המנהג בישיבה שהבחורים היו מתפזרים בבתי הכנסת בעיר וקוראים בתורה. אם היו אומרים לי מראש שאני צריך לקרוא בשני בתי כנסיות הייתי זוכר בלי שום בעיה, אבל אם לא ידעתי, ורק אחרי שקראתי בבית כנסת אחד ביקשו ממני לקרוא בבית כנסת שני, כבר לא זכרתי כלום. יש מקום מוגבל בזיכרון ומה שלא רוצים ודואגים לזכור, לא זוכרים. צריך שזה תמיד יהיה מונח בראש, הרצון לזכור ולדעת".

בעניין זה מעיד ראש הישיבה שליט"א עדות מעניינת אודות צורת הלימוד וזכרונו המופלא של חמיו מרן שר התורה שליט"א: "ראיתי גם אצל השווער שליט"א. כשהוא לומד מסכת גמרא, הוא לומד עם כל מה שכתוב בספר, מכריכה לכריכה. בלי חכמות או קיצורי דרך.

"כשנתיים אחרי החתונה שלי למדתי איתו חברותא, היתה אז שנת השמיטה, ולמדנו את כל מה שכתוב בגמרא על שמיטה. הרי אין

פעם אחת כאשר יצאתי מן הבית ונשקתי למזוזה, אמרתי לעצמי במחשבתי ונשאתי תפילה: אלוקי, זכני עוד פעם אחת, ועוד פעם, להביט בבית שכולו יהודי מהמסד ועד הטפחות - ממפתן הדלת ועד הארובה, בית שכל פינה וזווית שבו ראויים הוא לנשיקה כמו המזוזה...

מהליכותיו הנאצלות של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל בעל ה"שלמי תודה"

שנת תש"ל. הוא חוצניק, תלמיד חכם מופלג, בן עשירים, בן בנן של עשירים.

לאביו היה מפעל ענק של טקסטיל בפריז שהיה עתיד לעבור לרשות הבן. אבל כיון שהבחור היה ירא שמים משכמו ומעלה, אבא הבין כי לא שייך להעביר לידיו את המפעל בפריז שהוא בין הרבה גויים. ולכן רכש עבורו בנין מיוחד בבלגיה על גבול הולנד, ופתח שם מפעל דומה למה שיש לו בפריז.

בינתיים, הבן הצעיר נשלח מחו"ל לבני ברק ללמוד תורה. למד בפוניבז' כמה שנים.

התוכנית המקורית הייתה שבגיל עשרים הוא מתחתן, ואז הוא משתלב בעבודה במפעל המקביל. תוכניות.

חודש ניסן חודשים ספורים לפני יום ההולדת העשרים שלו, אבא ואמא הגיעו לחוג את חג המצות בארץ ישראל, כדרכם של גברים נכבדים. המטרה הייתה, שאחרי החג הם ילוו אותנו ויחזרו יחדיו לחוג לארץ. הם באו לבשר לו על כך.

הם בשרו לו על בנין המפעל בבלגיה גבול הולנד שממתין לו, ואחרי פסח הוא יורד איתם לחו"ל, כדי להיכנס לעסקים. כאשר במקביל יתחיל לשמוע שידוכים, ימצא את זיווגו, יתחתן ויתפרנס בכבוד.

הבחור שמח מאד עם הוריו שבאו לבקרו, אבל אמר להם "אני רוצה ללמוד חמש שנים לאחר החתונה. גם אם אני שב לאירופה להתחתן, אני מעוניין ללמוד לפחות חמש שנים".

אביו היה בהלם, הוא לא כל כך הבין כיצד לועסים את המאכל המשונה הזה. תמחו "ללמוד כל היום אחרי החתונה!?! הרי צריך פרנסה", אבל כיון שבאופן עקרוני העריך את יקרת לימוד התורה, לא אמר לו מילה, שתק. ואחר כך הוסיף: "בסדר, תישאר כאן בארץ חמש שנים נוספות. אבל אני מבקש שבכל אופן תתחיל כבר בשידוכים ותלמד את התורה אחרי הנישואין".

באופן כללי, האבא היה מאד מופתע, וקצת כאוב, כי לא היה צעיר, בן 58 ורצה לראות כבר כעת בחתונתו ובאושרו ולסייע לו. אבל הסכים למתווה.

האב לא הבין כיצד הבן הגיע להחלטה מבוגרת ורצינית, להסיט מפעלי אריגים הצידה במחיר יד.

הם ישבו זה לצד זה באכסניה בירושלים בשכונת בית וגן, יום אחרי יום בימי בין הזמנים, וגם בימי חול המועד פסח בירושלים. הבן יקיר סיפר להם הרבה על ההווי שלו כאן בארץ הקודש והם סיפרו לו

הרבה מהבית באירופה. היה נעים.

ואז ביום בהיר על המרפסת לרוח היום הירושלמית, אבא ואמא בקשו, שיספר להם את האמת מה עבר עליו שהגיע - עד הלום.

הוא נענה לבקשתם. וסיפר.

"זה החל כך".

"לפני כשנתיים וחצי, נודע לי על שיעורים קבועים של הרב בן ציון פלמן הנאמרים באידיש - שפת האם שלי. החוצניקים שבישיבה שילבו אותי בשיעור. הסגנון של השיעור היה טוב בשבילי, כי הרב פלמן נכנס לסוגיא מהשורש שלה, עם ה'ראשונים' עד ההלכה למעשה, בצורה ברורה ומסודרת. הוא החייה את 'הלכות שבת' והכניס לי גישמאק. וכך שיעור אחרי שיעור. השיעור התקיים בבית שלי".

"היו כאלו שקבלו אז מושגים של למדנות, אושר ושמחה בלימוד התורה, אני קיבלתי שם משהו נוסף, מעניין. תשמעו אבא ואמא היקרים".

ההתלהבות שלו בשיעור, האווירה בשיעורים, הרהיטים וכל הסובב, נתנו לי מכה של כף הקלע, כאילו העיפו אותי מסוף העולם ועד סופו. גיליתי עולם חדש, מעניין. לעולם הזה קורים: אברך. הבנתי מה המשמעות של המושג: 'אברך'.

אבא הפסיק את שטף דיבורו בתמיהה: "וכי אני לא הכרתי אברכים לפני המלחמה בהונגריה!?! וכי לא דיברנו כמה פעמים בבית על אברכים, וכי עד עתה לא שמעת על המושג אברך?! אני לא מבין,

מה גילית בר' בן ציון?

"אתה צודק. עם כל זאת ההפתעה שלי הייתה גדולה, התחדש לי דבר שלא הייתי יכול להגיע אליו מעולם, ולעולם".

"אינני יודע אבא, כיצד אתה מסתכל על האברכים העניים כיום בארץ ישראל. אני בכל אופן עד היום, ידעתי כי בשנים שלאחר החתונה, או שאני מחליט להיות בבחינת מלאך הלומד כל היום - וחיי המשפחה שלי לא נורמליים, או שאני מחליט לחיות חיים נורמליים ולא נשאר בכולל".

"כאשר ר' בן ציון פלמן מוסר את השיעור, הילדים ישנים במיטות בסלון (חה, חה, חה) אני אומר סלון אבל זו בדיחה... הכוונה ל'חדר הגדול', שבו בני הבית סועדים בשבת, ובו ישנים הבנים בלילות, כי הבנות ישנות בחדר הסמוך), בבית: 2 חדרים, מטבח ומרפסות. אנחנו הבחורים יושבים על צדי המיטה ומאזינים לשיעור הנלהב. ואם קורה שילד בוכה, הוא לוקח את הילד מחזיקו ונותן לו בקבוק, ותוך כדי הוא ממשיך את השיעור.

לאחר חודשים ארוכים של השתתפות קבועה בשיעורים, הכרתי מול העיניים דוגמא של ניהול בית **נורמלי, אדם נורמלי**, המנהל את החיים בצורה **נורמלית** לחלוטין, חי חיי משפחה המתנהלים בדרך התורה, ובתוך כל זה שקוע בתורה ובדקדוק ההלכה.

בבית שלו פנימה, נולדו אצלי במוחי - בני אדם חדשים. מחד גיסא חיי משפחה נורמליים, ובשמחה! ומצד שני שקיעות בתורה ובדקדוק ההלכה. וזה השפיע עלי מאד. וגם התחלתי להתייעץ אתו בכל דבר.

ולאחר כשנה וחצי שהשתתפתי בשיעור החלטתי שגם אני רוצה לחיות חיים כהגר"צ, בית של בן תורה".

ואז הבחור החל אפילו להתחנן, כדי לרכך את הבעת הפנים המבוהלת מעט של אבא ואמא.

"אני רוצה להדגיש שוב, אבא, את האווירה המיוחדת בבית - שכמותו אני מעוניין להקים. למרות שהבית קטן וצפוף מאד, אבל תמיד מבריק, נקי ומסודר להפליא, וזה ממש השפיע עלי להיווכח באמת עד היכן אפשר לחיות כראוי למרות הכל".

פעם אחת כאשר יצאתי מן הבית ונשקתי למזוזה, אמרתי לעצמי

במחשבתי ונשאתי תפילה: אלוקי, זכני עוד פעם אחת, ועוד פעם, להביט בבית שכולו יהודי מהמסד ועד הטפחות - ממפתן הדלת ועד הארובה, בית שכל פינה וזווית שבו ראויים הוא לנשיקה כמו המזוזה...

אביו היה בסערת רוח פורתא. קם ממקומו והכריז: "הייתי מעוניין להכיר אותו". אחרי חג הפסח אני נכנס אתך יחד להיפגש אתו בביתו.

והביקור הגיע, הלכה למעשה.

האב התקבל במאור פנים. התיישב ושוחחו. והוא הוקסם מאישיותו של הרב פלמן.

עוד באותו ביקור, לקראת סיומו, האב שהיה גביר גדול, נעמד בהתרגשות והציע להגר"צ: "הבה נעשה הסכם יששכר וזבולון. אני אפרנס אותך בכל מכל כל, ואף אחתן את ילדיך! ואתה תחתום אתי הסכם יששכר וזבולון".

ר' בן ציון סירב: "אמנם, אני לא יודע מהיכן אני חי, ואינני מבין כיצד אני גומר את החודש, ברוך השם מדי חודש נולדים ניסים חדשים, אבל בשום פנים ואופן אינני מוכן לעשות הסכם כזה".

לא חמש שנים ולא עשר - עד היום הזה

בתחילה, הבחור שחשב ללמוד רק כמה שנים בלבד, אחרי החתונה, אבל כידוע שעם האוכל בא התיאבון, ומי שטועם מנה הגונה מלחמה של תורה, מתאוה עוד יותר, וכתלמיד הגאון ר' בן ציון, ובהסכמתו והכוונתו השליך את הכל מנגד.

אבא המתין לו שנה ושנתיים נוספות, ומשראה בהערכה, כי הבן שלו דבוק לספסל הלימודים, מכר את המפעל לגורמים אחרים.

ובהזדמנות נדירה, באחת הנסיעות ברכבת מהירה על גבול בלגיה הולנד, לכיוון אנגליה, הבחור שהתחתן והיה לאברך בעל משפחה גדולה, הראה והצביע לרעיייתו על הבנין של המפעל שיכול היה להיות שלו. והקריא על פה בקול את דברי חז"ל:

"מעשה ברבי יוחנן שהיה עולה מטבריא לציפורי, היה רבי חייא תלמידו מלווהו והיה רבי יוחנן רואה כרם, ואמר לרבי חייא אתה רואה כרם זה שהיה שלי ומכרתי אותו בכך וכך, אותה שעה בכה

המשך בעמוד 30

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

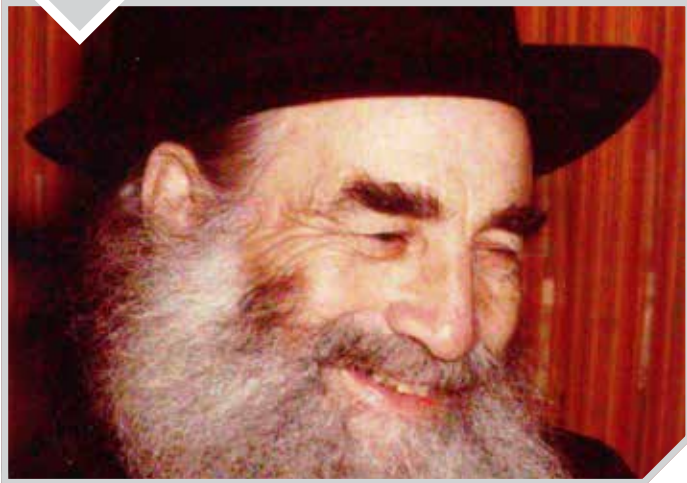
או בטל': 073-7078388
בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך? זקוק לעזרה?

מוקד לפני הישיבות מסודר של ארצות הברית
הישיבה

היה זה בעיצומו של שיעור בהיכלה של ישיבת 'בית יהודה' בב"ב, הגאון הגדול רבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל שקוע בעומקה של סברא, ועני נכנס לקבץ נדבות

5 יהלומים נוצצים מהגאון הגדול רבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל

פני מרן החפץ חיים זצוק"ל, ומרן החפץ חיים שאלו- "מה הנכם לומדים?" ורבי מיכל השיב- "שלומד עתה סדר קדשים", שוב שאלו מרן החפץ חיים- "האם כבר סיים ללמוד נשים ונויקין?" ומשהשיב בחיוב זכה לברכת החפץ חיים, שיצליח בתלמודו. לימים הוסיף לתאר, שאז כבר למד גם סדר טהרות, אולם לא רצה להתפאר בכך לפני מרן החפץ חיים זצוק"ל. כשביקש באותו זמן ברכה ממרן החפץ חיים להשתחרר מעול הגיוס המאיים על עתידו- השיב לו מרן החפץ חיים בהחלטיות- 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, אבל צריך לקבל עול זה ברצון, וכשאחד הנוכחים המשיך לשאול- "והרי ישנם בני ישיבות הנלקחים לצבא!?" הייתה תגובת מרן החפץ חיים- הלא יש משנה... וכשהוא מונה באצבעותיו החל לפרוט- כל המקבל עליו עול, במשנה לא נאמר 'כל הלומד' אלא 'כל המקבל עליו', היינו שמקבל עול זה ברצון.

5. הוא מצטער על שלא ביקש אז ממרן החפץ חיים ברכות נוספות

הוסיף רבי יחיאל מיכל לספר על אותה פגישה שכשהביאו למרן החפץ חיים כיסא לשבת, ביקש מרן החפץ חיים שיביאו כסא גם לאורח, ומני אז כל אימת שבא אורח לבית הגרי"מ זצוק"ל, ראשית הכל היה מזמינו לשבת, כפי שראה בהתנהגות מרן החפץ חיים בימי עלומיו. כן העיד על הרושם העמוק שהשאירה עליו 'ברכת התורה' ששמע מפי מרן החפץ חיים בעת שנקרא לעלות לתורה. כשיצא מביתו ליווהו מרן החפץ בכבוד גדול, ולימים התבטא שהוא מצטער על שלא ביקש אז ממרן החפץ חיים ברכות נוספות שהרי כל ברכותיו התקיימו...

(מתוך מוסף שבת קודש יתד נאמן תשעט)

1. 'כדאי לסבול העיקר להיות טוב, ועוד יותר טוב!'

מלבד גדלותו העצומה של הגאון הגדול רבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל בכל מכמני התורה, גודל מידותיו היו לשם דבר, ובמיוחד זהירותו בכבוד הזולת באופן מופלא.

היה זה בעיצומו של שיעור בהיכלה של ישיבת 'בית יהודה' בב"ב, הגאון הגדול רבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל שקוע בעומקה של סברא, ועני נכנס לקבץ נדבות. רבי מיכל בדק בכיסו ולא מצא מעות, הוא ביקש מאברכים שישבו בסמיכות אליו, וכשראה העני דאגתו, אמר לו: "הרב לא צריך להיות כל כך טוב, מי שהוא מדי טוב- סובל..."

כשיצא העני, ראה רבי מיכל שעת הכושר ללמד תלמידיו פרק בהטבת הבריות- אחד מהגדולים אמר על הפסוק: 'וסיף דעת יוסיף מכאוב', שאולי לא כדאי לדעת כ"כ כי זה יוסיף מכאוב, אבל האמת, שלמרות שיוסיף מכאוב, כדאי הדבר כדי להוסיף דעת. גם אם צדק העני הזה- אמר רבי מיכל- 'כדאי לסבול העיקר להיות טוב, ועוד יותר טוב!'

2. 'מען דארף מכבד זיין מענטשען'

ופעם כשיצא מביתו לשמחת נישואין, אחרי שכבר ירד במעלית בדרכו לרכב, ביקש ממלווהו לשוב לביתו באמרו 'שכחתי משהו'. המלווה שאל: "מה הר"י שכח, אני אעלה להביאו..." ורבי מיכל השיב: "לבשתי את הפראק של שבת", כי מהנהגותיו הנפלאות, לתת לבעל השמחה הרגשת נכבדות שבאים לשמחתו עם בגד שבת, באומרו, שכשהולכים לשמחה, באים לכבד אנשים, וכלשונו: 'מען דארף מכבד זיין מענטשען', ולכן שכחתי לקחת עמי כסף לתת צדקה אם אתבקש. ולא יפה לומר לגבאי צדקה בחתונות: אין לי... "לכן עלה שוב לביתו לקחת הכסף עמו.

3. אם הרופאים היו מתייחסים לכל חולה כאן כמו שאנו מתייחסים לכל תלמיד בישיבה, היה טוב...

אהבתו זו הרעיף לא רק במעשי החסד הרבים, אלא אף בתלמידיו בכל שנות הרבצת התורה. ופעם סיפר שבשנת תרצ"ו כשהיה בוורשא, שמע שמרן הגר"ש שקאפ זצוק"ל שכב בבית החולים אחרי ניתוח, ורצה לבקרו, ונכנס לבית החולים לקדם פניו, ובתוך כך התעניין אצלו על יחס הרופאים. השיבו רבי שמעון- אם הרופאים היו מתייחסים לכל חולה כאן כמו שאנו מתייחסים לכל תלמיד בישיבה, היה טוב... והיה נאה דורש ומקיים, שכל תלמידיו אכן הרגישו הקשר הייחודי שעמל לגדלם ולהחכים.

4. כשביקש באותו זמן ברכה ממרן החפץ חיים

עוד שח בערגה, שבדרכו לגרודנא עבר דרך העיירה ראדין להקביל את

השיב ר' אלחנן וסרמן א מוראדיגע תרוץ, עוד יותר טוב מהקושיה... למעשה, בכל הדורות, יהודים מכל קצות העולם, כולל ילדים בחיידר, בחורים ואברכים, צעירים ומבוגרים - כולם לומדים את הנאמר בחומש: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", ואף אחד לא בא לידי כפירה.

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על ענווה ובעלי גאווה

"חכמתי קטנה ודעתי קצרה כנגד סתרי תורה" (רמב"ן, בראשית)

אוי געוואלד, תמיד אנו חוזרים על הקדמת הרמב"ן הקדוש בפתחת
חומש בראשית:

"ונפשי יודעת מאד ידיעה ברורה. שאין ביצת הנמלה כנגד הגלגל
העליון צעירה. כאשר חכמתי קטנה ודעתי קצרה כנגד סתרי תורה,
הצפונים בביתה הטמונים בחדרה".

ישאלו ילד קטנצ'יק: "תאמר בבקשה, מי יותר גדול נמלה או היכל
בית הכנסת כאן?"

- "ודאי ההיכל גדול יותר".

- "ואם יכניסו את הנמלה לאולם של ישיבת פוניבז' או ויז'ניץ, מה
יותר גדול?"

- "ודאי, פי כמה וכמה, אין לשער".

רבותי, הרמב"ן אומר: "ונפשי יודעת מאד ידיעה ברורה". מה
הוא יודע? - שאם יקחו נמלה נגד גלגל העולם העליון. כמה מקום
תופסת הנמלה מול סין, אמריקה ורוסיה, ומול הגלגל העליון? וכי
יש לנו מושג?! רמב"ם אומר שהשמש גדולה מאה שמונים פעם כמו
כדור הארץ, והיא איננה כל גלגל העליון.

נמלה מול כל זה, מי יותר גדול וכמה יותר גדול?

אוי, לא אמרתי נכון, הרמב"ן לא כותב: "נמלה נגד גלגל העליון" אלא
"ביצת נמלה", שכדי לראות אותה אולי צריך מיקרוסקופ - כנגד
גלגל העליון.

וכך, אומר הרמב"ן, "חכמתי קטנה" - החכמה של מי? של הרמב"ן.
החכמה הזו קטנה, "ודעתי קצרה כנגד סתרי תורה הטמונים בחדרה
הצפונים באוצרותיה".

מדי שנה בשנה, אני לומד את הפסוק ואת הרש"י דלהלן, אבל השנה
היתה לי התפעלות מיוחדת. מוראדיג.

"ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". כותב רש"י הקדוש:
ענותנותו של הקב"ה למדנו מכאן, לפי שהאדם בדמות המלאכים,
ויתקנאו בו, לפיכך נמלך בהם, וכשדן את המלכים הוא נמלך
בפמליא שלו.

ממשיך רש"י וכותב: "נעשה אדם - אף על פי שלא סיעוהו ביצירתו
יש מקום למינים לרדות, לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומידת

ענוה, שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן".
ראשית, נשאלת השאלה, מדוע דווקא כאן הקב"ה רצה ללמד מידת
ענוה ודרך ארץ?

ראיתי פשוט; כידוע ש"בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה
שם אתה מוצא ענותנותו". מה פאר הבריאה? האדם. לכן, בעת
בריאת האדם, בגדלותו - מיד אתה מוצא ענותנותו...

אבל השאלה היותר גדולה היא, כי הנה לשון המדרש: "בשעה שהיה
משה כותב את התורה... כיון שהגיע לפסוק הזה - 'ויאמר אלקים
נעשה אדם בצלמנו כדמותנו' - אמר לפניו: 'רבון העולם, מה אתה
נותן פתחון פה למינים, אתמהא'. אמר לו: 'כתוב, והרוצה לטעות
יטעה'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: 'משה, האדם הזה שבראתי, לא
גדולים וקטנים אני מעמיד ממנו, שאם יבוא הגדול ליטול רשות מן
הקטן ממנו, והוא אומר מה אני צריך ליטול רשות מן הקטן ממני, והן
אומרים לו: למוד מבוראך שהוא ברא את העליונים ואת התחתונים,
כיון שבא לברוא את האדם נמלך במלאכי השרת".

מסתמא יש פה בין השומעים סוחרים. ובכן, יש לי הצעה מסחרית
עבורם. תנאי העסק הם כדלהלן: והיה אם תרויחו - הרווח יהיה
חמישים שקים, ואם תפסידו - ההפסד יהיה סכום של חמשת אלפי
שקלים. האם אחד מכם היה ניגש לזה מסחר? להפך אולי כן -
כשהרווח חמשת אלפים וההפסד חמישים.

על פי זה, שאל רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, לא מובנים לכאורה דברי
המדרש. הקב"ה אומר למשה: כתוב "נעשה אדם". משה רבנו שואל
את הקב"ה: "אתה נותן פתחון פה למינים", והקב"ה עונה לו: "כתוב,

אומרת: "כל אדם שיש בו גסות רוח [הינו מתגאה] - כאילו כפר בעיקר". על פי דברי המדרש שהביא רש"י, מובן מאד מדוע בעל הגאווה כאילו כפר בעיקר.

מהו בעל גאווה?

בעל גאווה הוא זה שאומר: "אני עשיר, אני חכם, אני ואני..." - האם אתה עשיר, חכם, גיבור, וכי זה אתה?! יש בך משהו מכח עצמך? אתה הרי כלום, עניי שבעניי, כל מה שיש לך הקב"ה נותן לך.

אם אדם מרגיש שהכל מאת הקב"ה. ולא רק שהבורא נתן בעבר אלא נותן כל הזמן, ולולי נתינתו האדם אפס, כלום - מה שייך שיתגאה?!

מי שאומר 'אני' - כפר בעיקר.

אומר ה"פרשת דרכים": מי אמר שצריכים להיות עניין?

הקב"ה אומר "נעשה אדם". מה זה 'נעשה', הלא הוא לבד עושה! אלא ללמדך את מידת הענוה. מה הבעל גאווה אומר על זה? - מי אמר שזה הפשט, מי אמר שזה ללמדך ענוה? אולי הכוונה כפשוטו - נעשה?!

אם נעשה כפשוטו, הרי שכפר בעיקר!

זה 'חאפ'!

כתוב באיגרת הרמב"ן: כל המתגאה מורד במלכות שמים, שהרי נאמר "ה' מלך גאות לבש".

(מתוך 'יחי ראובן')

והרוצה לטעות, יטעה". וכי זה מסחר הגון? מה הרוח? שילמדו ענוה ודרך ארץ. נו, דבר טוב. ומה ההפסד? שחלילה יהיה כופר אשר יאבד את שני העולמות שלו. מה ההגיון?!

גם לא ברור מה הקב"ה עונה לו - "כל הרוצה לטעות יטעה".

השיב ר' אלחנן א מוראדיגע תרוץ, עוד יותר טוב מהקושיה...

למעשה, בכל הדורות, יהודים מכל קצות העולם, כולל ילדים בחיידר, בחורים ואברכים, צעירים ומבוגרים - כולם לומדים את הנאמר בחומש: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", ואף אחד לא בא לידי כפירה. לומדים את הרש"י ומבינים ש"למדה תורה דרך ארץ", ולא קורה כלום. רק מה, משה רבנו טען: "אתה נותן פתחון פה לאפיקורסים". השיב לו הקב"ה: "הרוצה לטעות" - האפיקורוס הלזה מעונין לכפור, "יבוא ויטעה" - הוא כבר יטעה ללא הפסוק. גם אם אכתוב "אעשה" - הוא כבר ימצא דרך ופלפול לכפירה, כי לאפיקורסים לא יועיל מה שנכתוב ואיך שנכתוב. הם רוצים לטעות, וכל הרוצה לטעות - שיטעה...

לנו נותר מכך רווח גדול של לימוד ענוה ודרך ארץ לעם ישראל. כי אנו לא טועים, ואדרבה לומדים ענוה ודרך ארץ, והם? "כל הרוצה לטעות יבוא ויטעה".

המתגאה - כאילו כפר בעיקר

הגאון בעל ה"פרשת דרכים" ז"ל אמר דבר נפלא נוסף: הגמרא

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

לאחר מכן החל לשיר בעצמו את המנגינה הותיקה של "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי" הוא שר בעיניים עצומות בקול מלא רגש ועיניו זלגו דמעות, כעשר דקות בלבד שהה במסיבת הבר מצוה, אולם באהבת התורה שלו וההכרה המוחשית והפשוטה ש"לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי", הצליח לרומם את כולם ולציידם באהבת תורה אמיתית לכל החיים

8 אוצרות של אהבת ושמחת התורה של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

היתה לו בלימוד התורה ובייחוד כשזכה לחדש חידוש בדברי תורה או הגדרה חדשה. פעם נסע לאחר השיעור להפגש עם אדם איתו נצרך להפגש בענייני הישיבה, רבינו הגיע לפגישה שמח ומרומם, הלה הבחין בכך ושאלו מדוע הוא שמח כל כך היום. השיב לו רבינו: "אין לך מושג איזה חידוש מופלא נאמר היום בשיעור".

3. הוא שר בעיניים עצומות בקול מלא רגש ועיניו זלגו דמעות

בסעודת בר המצוה לנכדו הג"ר יעקב בנו הגדול של מוריניו ראש הישיבה שליט"א לחברי הכיתה בת"ת, ביקש רה"י שליט"א מרבינו שירד להשתתף עם הנכד וחבריו בשמחה. רבינו היה כרגיל באמצע משנת תלמודו והקדיש כמה דקות לסעודה זו. הוא ירד ושוחח איתם על גדר "מצווה ועושה" (קדושין לא.). לאחר מכן החל לשיר בעצמו את המנגינה הותיקה של "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי" הוא שר בעיניים עצומות בקול מלא רגש ועיניו זלגו דמעות, כעשר דקות בלבד שהה במסיבת הבר מצוה, אולם באהבת התורה שלו וההכרה המוחשית והפשוטה ש"לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי", הצליח לרומם את כולם ולציידם באהבת תורה אמיתית לכל החיים.

1. ציור חי ומרהיב של אהבת תורה ושמחתה

תלמיד אחד סיפר שבחודשי הלימוד הראשונים שלו בישיבה התלבט אם להמשיך להכנס לשיעורים כלליים, שכן לא היה בקי לגמרי בלשון הקודש של ראש הישיבה וגם עדיין לא היה ברמה של לומדות ראויה, וסבור היה שזה ביטול זמן להכנס בלי לצאת מהשיעור עם משהו. אולם לבסוף נמלך בדעתו להכנס, שכן החליט לעצמו שרק מלראות את כבוד התורה שהוא רואה מידי שבוע בשיעור הוא מקבל חיזוק ללימודו והתבטא שהשיעור היה אצלו "מוסר שמועס" לאהבת תורה, ראו בחוש שרבינו מתעסק בדבר האהוב עליו ביותר.

מלבד זאת ראו בחוש את שמחת התורה, למרות שבשעות הסמוכות לשיעור היה שקוע בסוגיה באופן שלא היה שייך לדבר איתו על דברים אחרים, עד שהמתח והדריכות ניתנים היו למישוש, אך ברגע שעלה אל מדרגות ארון הקודש והתחיל בשיעור, היו פניו נוהרות כמצביא השש אלי קרב. בפרט לאחר שביאר כיצד היסוד שלו מתיישב עם כל הקושיות הוא היה מלא שמחה והתלהבות. למרות השקיעות והריכוז שלו במהלך השיעור. מעבר לעצם הרבצת התורה נהנו התלמידים להקשיב לסברתו הבהירה והנעימה היתה גם הרגשה של מעמד הירואי רב רושם והשראה שהיה כולו ציור חי ומרהיב של אהבת תורה ושמחתה.

2. רבים שואלים מהי העצה לזכור את מה שלומדים

מרגלא בפומיא: רבים שואלים מהי העצה לזכור את מה שלומדים. את התשובה אמר דוד המלך עצמו (תהילים קיט. קיא) "נחלתי עדותיך כי ששון לבי המה", המלבי"ם מבאר בספר הכרמל "ששון" היא שמחה חיצונית ו"שמחה" היא שמחה פנימית. היינו שהסגולה הגדולה ביותר להפוך את הלימוד לנחלה קבועה, היא ללמוד בשמחה חיצונית. והוסיף: תורה אינה עוברת כנחלה וירושת אבות, הדרך היחידה להנחילה לבנים ולתלמידים היא על ידי שמחת התורה, כשרואים עד כמה היא משמחת את לומדיה חושקים גם הם להגיע לאושר זה. רבינו התייחד בשמחת התורה שלו, קשה לתאר איזו שמחה עצומה

4. כשארעה פעם רעידת אדמה ורצפת וכותלי בית המדרש רעדו וזגוגיות החלונות השמינו קולות מפחידים, התחוללה בישיבה מהומה רבתי

את השיעור. בשנים שהחל ליסוע לחוץ לארץ לגייס כספים לקיומה והחזקתה של הישיבה כיוון את הנסיעה אך ורק לימי בין הזמנים, או מעט קודם לכן כשנערכו חזרות על לימוד הזמן, כדי לא לפגוע בשיעורים, מסיבה זו הקפיד לשוב עוד לפני מועד השמעת השיעור הראשון בפתחת הזמן ורק שנים מאוחר יותר כשראה שלא הספיק את מלאכתו בזמן ששהה שם איחר בכמה ימים. ומעניין לציין שכמה פעמים אירע שחזר ליום של שיעור כללי ומסר את השיעור כרגיל. אחת הפעמים היה כאשר חזר מנסיעתו לאוסטרליה הרחוקה וכששב היה יום של שיעור כללי, רבינו מסר את השיעור כרגיל וכששב לביתו נכנס לבקר את המשגיח הגה"ר רבי זיידל אפשטיין זצ"ל ששכב אז בביתו והחלים ממחלה, כשהגיע חזר בפניו על יסוד הדברים שאמר בשיעור שמסר וכאשר יצא התפעל המשגיח מאד מכך שרבינו חוזר מנסיעה כה ארוכה ומתישה, בפרט שהוא סובל מאד מנסיעות והבדלי מזג האוויר ובכל זאת התכונן בדרך ואמר שיעור נפלא ומעמיק.

6. לא ידעתי מה לעשות, כי לא היה נעים להעירו

עד היכן היו השיעורים עצם מעצמותו, כאשר עבר את הניתוח בגבו, שהה כמה ימים בביתו והיה חלש מאד ומיוסר, למרות שלא פסק פומיה מגירסא, שיעורים לא יכול היה למסור כלל, לא שיעורים במסכת הנלמדת בישיבה ולא שיעורי הלכה, שכן אפילו להגביה את קולו שישמעוהו בבירור לא יכל מרוב חולשה.

באותם ימים נכנס לבקרו המשגיח הגה"ר רבי זיידל אפשטיין זצ"ל, התאונן רבינו באזניו במילים חריפות: אם אינני אומר שיעורים, למה לי חיים? רבי זיידל הזדעזע מחריפות הדברים, אולם מה ניתן היה לעשות, הרי היה חלש מאד. באותו יום פגש המשגיח את נכד רבינו הג"ר יעקב יצחק אלטוסקי והציע אולי יכנסו אליו קבוצה קטנה לביתו לשמוע שיעור קצר ויביאו איתם מהישיבה את הרמקול כדי שיכולו לשמעו וכך יאמר את השיעורים ומאידיך לא יתאמץ מידי. כך אכן נעשה, הציעו זאת לרבינו והוא שמח מאד וניכר היה עד כמה הדבר משמחו ומחזיר לו את כוחותיו.

אגב, רבינו בענוותנותו היה אומר לקבוצת האברכים איתם בחן את דבריו לפני השיעור שבזכותם השיעורים בהירים יותר, אולם סיפר הג"ר אברהם וויג: פעם שב רבינו בלילה מטיסה רחוקה, דבר שהשפיע על כוחותיו הפיזיים, שכידוע היה מתבטא "בא הרוג ברגליו", למחרת היה צריך למסור את השיעור כללי. נכנסתי לחדרו לפני השיעור, וראיתי שהוא יושב על ספריו הרבים ומנמנם. לא רציתי להעירו, ידעתי שעייפותו ממסע הנסיעה רבה וחיכיתי שיתעורר. מחוגי השעון הראו שזמן השיעור קרב בוא, אך ראש הישיבה עדיין מנמנם... לא ידעתי מה לעשות, כי לא היה נעים להעירו, מאידיך ידעתי שהוא אוהב ללבן קודם השיעור את הדברים, כדי שהשיעור ייקלט היטב ויביע היטב את עומק סברותיו.

דקות לפני זמן תחילת השיעור הוא התעורר לפתע, וכשראה ושאל מייד "מה עם השיעור?", אמרתי לו שכבר הגיע הזמן ויש לסור מייד להיכל הישיבה. מבלי להתמהמה הוא נכנס באחת להיכל הישיבה,

רבינו היה מגיע לישיבה בהליכה מהירה קרובה לריצה, הדבר היה בולט בשבת קודש כשהגיע ברגל מביתו, מהלך כעשר דקות, מאותו רגע שהגיע למעון הורים נוה שמחה, קרן הרחוב ממנו נראה בנין הישיבה היה הולך במהירות גדולה עד שלפעמים קשה היה למלוויו הצעירים ממנו בהרבה להדביק את קצב הליכתו, אז ראו עליו בחוש את מאמר הנביא (הושע ו. ג) "ונדעה ונרדפה לדעת את השם".

עד כמה אהבתו בלימוד השכיחה ממנו אפילו את הדברים הטבעיים שבני אדם רגילים שמים לבם לכך מייד. תלמידו רבי אסף שטלמן שם לב לתופעה מעניינת מאד שהבחין בה לעת זקנותו המופלגת, לא אחת תוך כדי לימודו אחז רבינו כרך כבד של גמרא גדולה או ספר כבד ועיין בו, הוא החל בעיון רגעי באמצע תלמודו, אך עיון זה יכול היה להמשך זמן ניכר ורבינו לא מרגיש כלל שהוא מחזיק ספר כבד ויכול הוא להניחו על השולחן, כשהיה שקוע בלימוד, לא שם לב לכובד הספר.

כשארעה פעם רעידת אדמה ורצפת וכותלי בית המדרש רעדו וזגוגיות החלונות השמינו קולות מפחידים, התחוללה בישיבה מהומה רבתי. רובם רצו החוצה להציל את נפשם, בודדים ניצלו את ההזדמנות ונעמדו לברך עושה מעשה בראשית, אולם רבינו שישב בחדרו ולמד כלל לא שם לב למה שהתחולל.

5. אחת הפעמים היה כאשר חזר מנסיעתו לאוסטרליה הרחוקה

מרגלא בפומיה על הבקשה בתפילת יקום פורקן בנאמרת בצפרא דשבתא: "זרעא די לא יפסוק ולא יבטול מפתגמי אוריתא" שיש להבין, מדוע כפלו חז"ל את המילים יפסוק ויבטול שיש להם לכאורה אותה משמעות. וביאר על פי מה שידוע בשמו של הגאון רבי חיים מוואלאז'ין זצ"ל שמי שיכול ללמוד תורה בעיון ולומד בשטחיות אפילו שאינו מספיק עדיין ישנה תביעה על ביטול תורה באיכות, ולכן לא די ב"לא יפסוק" אלא שגם לא יהיה "לא יבטול" לפי דרגתו. ענין זה של הלימוד בעומק העיון היה עיקר העיקרים בחייו של רבינו. אומר תלמידו הג"ר אברהם נפתלי וויג מראשי הישיבה ומרביני שכונת בית וגן: רבינו התפרסם בשקידתו העצומה וניצול כל רגע מזמנו ואף בבקיאותו העצומה, אולם לא פחות מכך טרח ויגע לחנך את בני הישיבה לעסוק בעומק עיונה של התורה, ללא שטחיות והיקף בלבד... וכאשר הבחין בתלמיד שלמד בשטחיות וסבור היה שהוא יכול ללמוד יותר בעיון היה מכה על קודקודו ומוכיח אותו בעדינות שהוא עלול להפסיד את עיקר המכוון בלימוד בתורה, והאדם נתבע ללמוד בעיון ויגיעה כפי כוחו.

מסיבה זו נדיר היה מאד שביטל את שיעור, כמעט ולא היו סיבות שיגמרו לו לבטל את השיעור וגם כשהיה עם חום גבוה הגיע לומר

שמעתי מאחד מבוגרי ישיבת באר יעקב שבאחד השנים אמר המשגיח בסיום שיחת המוסר, שהנה שמבקש מהבחורים שמכאן ולהבא שלא יאכלו בליל שבת מסיר החמין, מכיון שעל ידי זה לפעמים חסר בסעודת השבת בבוקר...

'יהלומים' מיוחדים שרשם הרב משה ויטו
על המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל בעל 'עלי שור'

תבוא אלי לשבת

לאחר כשנה ומחצה ששמעתי את מרן המשגיח זלה"ה (בבית המוסר), עברתי ללמוד בפתח תקווה בישיבה הגדולה 'אור ישראל'. לאחר תקופה שלא זכיתי לשומעו, העזתי באחד מהימים לטלפן אליו מהישיבה ואמרתי לו: אני מתגעגע אל המשגיח. מיד ענה לי: אז תבוא אלי לשבת. ואכן זכיתי להתארח שבת שלימה בביתו, לאכול ולישון אצלו, בקיימו בהידור את דבר רבינו יונה בספר היראה אודות הכנסת אורחים, את מצוות הכנסת אורחים כפשוטו.

'כמהפכת סדום ועמורה

סיפר לי א' מבוגרי הישיבה דבאר יעקב - שהמשגיח נהג בתקופות מסוימות לעבור בין החדרים ולראות אם הם מסודרים ונקיים. והנה באחד מהימים נכנס המשגיח לאחד מן החדרים וראה שם ממש בלאגן ואי סדר... מה עשה? אסף את החפצים המפוזרים בבלאגן - כריות ושמיכות וכו' והרימם לערימה אחת גדולה על השולחן. וכתב עליהם בפתק 'כמהפכת סדום ועמורה?', הכך מסדרים את החדר!?!

אינך נראה מספיק שמח

סיפר לי ידיד שהיה מתושבי השכונה של המשגיח, והנה בתחילת יסוד הישיבה נכנס להשתתף בשמחת בית השאובה שהתקיימה שם. ולפתע ניגש אליו המשגיח (אולי חשב שהוא מהתלמידים החדשים שלמדו שם), ואמר לו - הרי הכל בשביל לשמוח - ואינני רואה אותך שמח'. וכעין זה סיפר לי ידיד - שבעת שהמשגיח היה שובת בשבתות בישיבת קול תורה, היה לפעמים מעיר לבחור בעת שעברו לפניו בליל שבת קדש לאמירת 'גוט שבת': אינך נראה מספיק שמח. סיפר לי אברך, שבאחד מהשנים שלמד בישיבה קטנה, החליטו בסוף השנה להרחיקו מן הישיבה שלא יחזור לזמן אלול וכו. הבחור

נסע למירון, והסתובב שם ופניו עצובות על ענינו. ולפתע פגשו המשגיח ואף שלא הכירו מעולם פנה אליו המשגיח ושאלו על מה ומה נפלו פניך. ענה לו הבחור את כל אשר אירע. וכששמע זאת המשגיח, שאלו מה שם הישיבה ושם אנשי הצוות. ואכן - טרח המשגיח לטלפן ולסדר ענינו עד שזכה לקבל מהם הודעה שיכול לחזור לזמן אלול לישיבה הקדושה.

הסייעתא דשמיא שלו

שמעתי מהמשגיח שבאחד מן הימים רצה להכין שיחה לומר לבני הישיבה הק', ולא הצליח להכין - דבר שלא היה מצוי... והנה במוצש"ק כשהחליט שילך להודיע שאיננו יכול למסור שיחה, לפתע פוגש בעת הליכתו את א' מבני הישיבה, שביקש להודיעו ולהזכיר, שהשבוע ישנו רב אורח אחד שאמור למסור את השיחה (היה זה בעת רצונו להראות שכל הצלחה של האדם הוא בסייעתא דשמיא ובזכות הרבים).

תועלת השמועס

בוועדים בבית המוסר היה לפעמים אומר שאף אם כרגע נאמרו דברים שלא יובנו עתה לשומע, אך אם זה יכנס לו עכשיו לליבו, זה יוכל להשפיע לפעמים בעוד כמה שנים.

השיחה הזכיר זאת המשגיח ואמר שחכמים אמרו גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכניה, ואם כן חס ושלום כשמגרשים בחור - הרי זה אולי יותר מגירוש ח"ו השכינה...

צדקה וחסד

סיפר לי הר' מיכה ל' [שדר בשכונת המשגיח גבעת שאול] שנהג מונית בירושלים סיפר לו, שבאחד מהימים זכה להסיע ברכבו את מרן המשגיח, [ויש לציין שהיה זה רק בעשור האחרון לחייו כיון שלפנ"כ נסע רק באוטובוסים]. באמצע הנסיעה - הסיח צערו לפני המשגיח ע"ה - שמאוד רוצה להתחיל להניח תפילין - אך אין לו אפשרות כספית כעת לרכוש את זוג התפילין.

וכששמע זאת המשגיח - ביקש בסוף הנסיעה שימתין ליד ביתו - ולאחר כמה דקות חזר המשגיח לרכב - ובידו סכום כסף שיוכל הנהג לרכוש לו זוג תפילין כחפצו.

אינני אדם גדול

באחד מהפעמים שזכיתי לחזור עם המשגיח משיחתו במוצאי שבת קדש בישיבת קול תורה, עמדת ליד המשגיח בהמתנה לרכב, והיה שם בחור מהישיבה שעמד ללוותו. לפתע פנה אליו המשגיח ז"ל ואמר לו: הרי זה ביטול תורה, מדוע שתעמוד כאן סתם? ענה לו אותו בחור, שרצונו לשמש אדם גדול ולכן נשאר כאן, וכי אמרו חז"ל גדולה שימושה יותר מלימודה.

מיד אמר לו המשגיח בכובד ראש ורצינות רבה: צריך לשמש אדם גדול, ואינני אדם גדול... מבהיל!

שלא יאכלו בליל שבת מסיר החמין

שמעתי מאחד מבוגרי ישיבת באר יעקב שבאחד השנים אמר המשגיח בסיום שיחת המוסר, שהנה שמבקש מהבחורים שמכאן ולהבא שלא יאכלו בליל שבת מסיר החמין, מכיון שעל ידי זה לפעמים חסר בסעודת השבת בבוקר...

והיה מוסיף כן בשם רבו המשגיח דמיר זיע"א, שהגדיר לפעמים לשומעים, שדבריו הם בבחינת נטיעת גרעין שלפעמים מצליח רק אחרי כמה שנים, ולכן, אף דברים שלא מובנים בעת אמירתם, יכולים להתבהר לאחר זמן.

ובהזדמנות כזאת היה קורה שמספר אף על עצמו, שבעת שגלה לארץ רחוקה (שבדיה) והיה זה כבר שנים אחרי שעזב את ישיבת מיר, ועוד יותר שנים מאז ששמע את דברי רבו המשגיח דמיר זיע"א, לפעמים התבהר לו לפתע מאמר ששמע שנים קודם לכן מרבו זיע"א. [וכלשונו: לפעמים הייתי תופס לזה התכוון המשגיח!]. והיה מסיים: ובאותו שעה כאשר הבנתי נכון את דברי המשגיח דמיר זיע"א, התיישבתי לכתוב את השיחה ההיא. בינו נא.

העיקר בענין מידות

באחד הזדמנויות כתבתי לו את קבלותיי בנעילה שביום הכיפורים. [שכידוע הביא מגדולי בעלי המוסר שעיקר גדול בנעילה היא בקבלה אמיתית]. לאחר זמן פגשתי אותו, והעיר לי שהקבלות באותה שעה צריכים להיות בעיקר בענין מידות, ודו"ק.

באחת הפעמים ראיתי מבקש מאחד מבני ביתו ענין מסוים, ובאופן מאוד מסוים, והלה עשה עצמו כאינו מבין ושינה מאוד מרצונו ועשה ההיפך מבקשתו. ונוכחתי, שעם כל זאת לא הגיב בשום נימא של צער או כעס ח"ו, אלא המשיך בדרכו הלאה.

באחד מהפעמים שהתלוויתי למשגיח בחזרתו לביתו, ראיתי שנעצר ליד דלת השכנים שסמוך לביתו, בעת שעמדה שם בעלת הבית עם ילדיה. הוא בירך את בעה"ב בערב טוב וכדומה, ואח"כ גם התכופף (היה זה עוד בשנים עברו, שהיה הולך זקוף וגבוה) לעבר הילדים, וברך ושוחח אתם קצרות.

קבלת פני שכניה

סיפר לי ידידי הר' א' הוניגסברג נ"י, שפעם בהגיע המשגיח למסור שיחה באחד מהמקומות גונב לאוזנו לפני השיחה על המאורע מצער שמספר חברי חדר, מנעו וגירשו חבר חדש מלהצטרף אליהם. תוך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

1800-20-18-18

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

המוקד לבני הישיבות מיסודו של ארגון 'אחינו'
הישיבה

קשה לך?
מרגיש לבד?

אתם תתעקשו עד הצלחה

במה שהוזכר שהמשגיח היה אומר לשומעים, תלכו לשמש גדולים אמיתיים וכו', ואף אם לא ירצו לתת לכם אפשרות לשמש אותם, אתם תתעקשו וכו' עד הצלחה. והמשגיח עצמו כנ"ל גם כן היתה אצלו הנהגה זו שאף שלכתחילה מי שרצה לשמש אותו וכו' היה דוחה ומנסה להרחיקו כביכול, אך לאחר זמן רב אם היה רואה שהלה באמת ממשיך ומתעקש לנסות לשמשו, הניח בזה, ולפעמים אף היה עוזר לו. והנה באחד מהפעמים ניגש אליו אחרי הוועד ראיתי אברך מבני עדות המזרח, ושאלתו בפיו: את מי ישמש? ענה לו המשגיח: הרי יש לכם, לדוגמא, את הצדיק הגאון ר' בן ציון אבא שאול שליט"א (זצ"ל) שגדול בתורה ובמוסר יחד. והוסיף ואמר: אילו הייתי צעיר והייתי יכול, הייתי הולך בעצמי לשמש אותו. ע"כ.

הסיפור הגדול ביותר על המשגיח

ברצוני לספר סיפור אחד שילמדנו את הסיפור הגדול ביותר על המשגיח.

כשהכין המשגיח את ספר הראשון עלי שור, המתין כשנתיים עד לצאתו לאור.

ודבר זה מוזכר גם במכתב של דודו של המשגיח- הגאון ר"י קמינצקי זצ"ל בתחילת הספר הנ"ל, וז"ל: **ואף שכבר עברו שנתיים שראיתי בכתובים.** וגם במכתב הידוע של הגאון ר"י קלופט זצ"ל (המודפס בפני עצמו בתחילת הספר) כתב **'באתי עוד הפעם וכו' למה כב' אינו מוציא את ספרו שבכת"י**. אמנם דבר זה צריך ביאור אם הדברים היו כמוכנים כל כך מדוע לא הוציאו לאור עולם מיד.

והתשובה, נלמד מדברי המשגיח ז"ל, שכמה פעמים סיפר מה שראה אצל האדמו"ר מאז'רוב זצ"ל, שבאחד מהפעמים שנכנס לגאון הצדיק הנ"ל, וראה על השולחן שמונח שם ספרו החדש על דברים, אמר לו המשגיח- נו, ב"ה בקרוב יוכלו כולם ליהנות מספר החדש, ענה לו האדמו"ר זצ"ל- לא, לא, מוקדם עלי לראות שהדברים כבר נמצאים והגיעו אצלי, ואז אוכל להוציאו ללמדו לרבים, עכת"ז.

ומזה נלמד שאף אצל המשגיח נהג כן [שלא היה מדבר ומספר מה שלא החזיק כבר בעצמו]. דהיינו שאף אחר שכתב הספר- עדיין לא הוציאו לאור- עד שחש והבין שהדברים כבר נמצאים גם אצלו באופן מעשי בשלמות...

ומזה נבוא לומר- שאם נרצה לחפש על המשגיח- עובדות והנהגות שנהג ועשה בימי חייו. אפשר למצוא בכל משפט ומהלך בעבודת הי"ת, הכתוב ומבואר ב'עלי שור' באחד משני חלקיו (וגם בשאר ספרים). זהו סיפור על המשגיח ז"ל בעצמו איך ומה עשה בכל ענין וענין. ויה"ר שנזכה אכן ללכת בדרכו הנהגותיו ובדרכיו, עד שנזכה להגיע לשלמות האמיתי וכו' אכ"ר.

סיפור על ביקוריו לפני מלחמת העולם

בביתם של גדולי הדור זצ"ל

המשגיח נ"ע הרבה פעמים סיפר על ביקוריו לפני מלחמת העולם

והנה בליל שבת הקרובה לא העזו הבחורים להיכנס לאכול מזה, מלבד בחור אחד שהורה היתר לעצמו מסיבותיו שלו...

אך לאחר שמילא קערה ויצא עימה לחדרו לאכול, פגש פתאום את אחד מאנשי הצוות שאכן פנה מיד למשגיח שיקרא לבחור לשואלו ולגעור בו על מעשהו.

והנה הבחור ההוא (שהיה בטוח שיזרקוהו מהשיבה ולפחות רצה להספיק לאכול...) מיהר לחדרו וכשפתח את המנה של החמין גילה שהיא רוחשת (ל"ע) תולעים...

מיד לאחמ"כ נקרא באמת לבוא לפני המשגיח (יש להעיר, שהמשגיח בהרבה מן הפעמים לא העיר מיד, אך במקרה דנן, כנראה היה בכך משום כבוד אותו אחד מאנשי צוות השיבה), התלמיד בא למשגיח, וכשנשאל מאי האי?

אמר למשגיח: הטשולנט מלא בתולעים! וכוונתו היתה שאני הצלתי את השיבה מאכילת התולעים, כיון שאח"כ עד למחרת בבוקר אחרי בישול ארוך בלילה התולעים לא יהיו ניכרים.

המשגיח ביקש לראות את המנה אם אכן כך כדבריו, ואח"כ שלחו ללא גערה...

סוף הסיפור היה מדהים. באותו שבוע בשיחה בישיבה, המשגיח הזכיר את הנושא שבשבוע החולף ביקש שלא יאכלו מהחמין בליל שבת קודש, וכו', וכיון שעל ידי מעשה של הבחור (ונקב בשמו בגלוי) ניצלה כל השיבה מאיסור אכילת תולעים, לכן מעתה, יכינו כל ליל שבת קדש סיר מיוחד של חמין לליל השבת.

אותו בחור סיפר שקיבל את עונשו, כי מאותה שיחה לא היה מסוגל (אחר הזכרת שמו כנ"ל) לאכול שוב חמין בליל שב"ק, אף כשהיה כבר ברשות ובהיתר.

ולכן העיז והציג את עצמו בשם בדוי

סיפר לי בוגר בבאר יעקב, שבחור מהישיבה קיבל אישור מהמשגיח לצאת לפעמים לפעילות חשובה בירושלים אך בתנאי שלא יחזור בטרמפים. והנה באחד מהימים הפסיד הבחור את האוטובוס האחרון, והיה בירושלים קור כבד, כשהגיע לתחנה היה לו טרמפ - והחליט שיעלה ויכנס לרכב.

והנה התברר שהמשגיח בעצמו היה מיושבי הרכב בנסיעה מירושלים לבאר יעקב...

אמנם כשפנה אליו הנהג (ממשפחות צוות השיבה) ושאלו למחוז חפצו - הניח הבחור בדעתו, שכנראה לא זיהו אותו (היה גם מכורבל במעילו), ולכן העיז והציג את עצמו בשם בדוי, ואף שינה ואמר שחפצו להגיע לישיבת שארית יוסף, ששכנה בישוב באר יעקב.

כשהגיעו לישוב, המשגיח אמר לנהג, הרי הוא רוצה לישיבת שארית יוסף קחנו לשם. כך שהבחור היה מרוצה שהצליח להעלים את הדבר מהמשגיח ולהתחמק מנזיפה.

והנה למחרת בבוקר כשהמשגיח עבר כדרכו בין החדרים להעיר את הישנים, פנה אליו להעירו ואמר בוקר טוב... (בנקטו את השם ההוא הבדוי שהציג עצמו אמש) - הגיע זמן קריאת שמע...

מרגיש בנוח לדרוך על בריאה יפה כזאת של בורא עולם... {מסתמא היה זה רק כשלא היה נצרך וכד' ממש לזה ודו"ק}.

השישה דברים שהיה חוזר עליהם ללא לאות

במשניות במסכת אבות מצינו את הלשון "הוא היה אומר", וכן בש"ס מוזכר מרגלא בפומייהו וכדו'.

דהיינו שלגדולי עולם היו המאמרים הללו שגורים תדיר על לשונם לחזק עצמם או אחרים בזה.

מי שזכה לשמוע את מרן רבינו המשגיח אדמו"ר זצ"ל, יוכל להיזכר מה היה השישה דברים שהיה חוזר עליהם ללא לאות, ושונה בהם תדיר שוב ושוב. וממילא שייך גם לומר שאלו היו ששת היסודות שהשתית את עבודת עצמו עליהם.

ואלו הן בקצרה:

תפילה

עמידה לפני הבורא בעת התפילה.

תורה

מחשבה בתמידות על תורה (או ענין רוחני) בכל זמן ובכל מצב-בשבתו בביתו, בלכתו בדרך, בשכבו ובקומו, ובאכילתו וכו'.

לימוד מוסר

קביעות ללימוד נכון וכראוי של לימוד מוסר.

קבלת עומ"ש

לקרוא קריאת שמע עם עסק של קבלת עול עבודת לבורא על עצמו.

דעת

לשבור רצונותיו, בכדי להרגיל את שלטון הדעת.

אמונה ויראה

הרגלת אחריות למעשינו על ידי אמונה ביראת העונש (ושהיא שיא האמונה אף שביראה אינה מהמדרגה הגבוהה) (מתוך הספר 'דיוקנא')

בביתם של גדולי הדור זצ"ל. והיה מספר שכשנכנסו לבית מרן רבי חיים עוזר ז"ל, היו מברכים שחלק מחכמתו בשם ומלכות. וכן היה מספר שישב עם שני מזכירים, והכתוב להם זה אחר זה בבת אחת, שהיה לו כעין ב' מוחות לעסוק בשני ענינים כאחת.

ומרוב האור של הפנים

נבהל חברו ופסע באימה לאחור

עוד היה מספר שנסעו לשובות בעירת קמניץ אצל מרן ר' ברוך בער זצ"ל. ויש עמו ב' עובדות מאותה נסיעה.

כשדפקו בדלתו של הברכת שמואל זצ"ל חבירו עמד עם פנים לדלת והוא משום מה הסתובב לאחור.

ולפתע, רואה איך חברו פוסע במהרה לאחוריו. מה התברר? שרבי ברוך בער ז"ל בעצמו פתח את הדלת. ומרוב האור של הפנים [שמקצת רואים בתמונות] נבהל חברו ופסע באימה לאחור.

שבלייל שבת קודש היו הבחורים ואורחים ניגשים לומר גוט שבת למרן רבי ברוך בער, ולפתע ניגש אליהם אחד מהבחורים ואמר להם שמי שצריך לטבול ולא טבל לא כדאי שיגש [או שלא ינסו ללחוץ יד], מכיון שרב"ב לא ילחץ ידיו חזרה.

וכשהיה המשגיח מספר על הצורה המופלאה של יופיים של תלמידי חכמים, הוסיף שכשהיה בגלות בשבדיה שמע באחד מן הימים שישנה אסיפה שיהיו שם שלשה מלכים, והרי כבר אמרו חז"ל לעולם ירוץ אדם לקראת מלכים, ולא רק לקראת מלכי ישראל אלא אף לקראת מלכי עכו"ם שאם יזכה יבחין בין... ואכן הלך לשם. וסיים, ובאמת מה ראית? שלש בהמות.

שאינו מרגיש בנוח לדרוך על בריאה יפה כזאת של בורא עולם...

באחד מהוועדים סיפר עובדא ממו"ר המשגיח דמיר זצ"ל [ומענין שזה היה פעם היחידה שהוסיף בתחילת העובדא, שלא שמע אם זה ממקור נאמן ואמין וכו'], שבאחד מן הפעמים, א' שליוהו ראה אותו עוקף בדרכו את הדשא וכד' וכששאלוהו על מה ולמה, ענה שאינו

רוצה להרגיש טעם בלימוד?

יש לנו בשורה בשבילך!

חייג עכשיו **077-222-2666** < שלוחה מס' 3 < 3

יחד איתך נשיג את מתיקות התורה

סבא היה אומר כי 'כבוד הבריות' הוא חובה המוטלת על האדם מכוח צלם אנוש הנמצא בזולת, ואדם שאינו רוחש כבוד לחברו, הרי הוא גוזל ממנו

הרה"ג ר' אלהנן חדש שליט"א - על תורתו ודרכי אביו
הגאון רבי משה חדש זצ"ל שעל האדם להיות ברכה לסביבתו

פעם בהיותי עם אבא ביישוב שיש בו ישיבה חסידית, אמר לי: "הבה ניכנס לבקר בישיבה". לא היה לי נוח להיכנס לישיבה חסידית בלתי מוכרת, בלי שום הזמנה, אבל אבא חשב אחרת; אם יש סבירות שפעולה זו תכבד אחרים, האם יש מקום להסתפק? חשבונות של אי-נעימות לא תאמו את גישתו. אבא נכנס אל הישיבה, וכצפוי - התכבדו בכבודו עד מאוד. משגיח הישיבה אף ניגש אליו בהתרגשות וביקש ממנו שידבר בפני בני הישיבה. כולו אומר כבוד...

פעמים רבות התלוויתי לאבא כאשר השתתף בשמחות. לא אחת היה מברר אם יש שמחות נוספות באולמות סמוכים, וכאשר שמע שבקרבת מקום נערכת שמחה של אדם מוכר, אולי נכד של ידיד מהעבר... היה טורח ונכנס לאחל מזל טוב, בידעו שהשתתפותו תשמח ותכבד את בעלי השמחה. פעמים רבות חשתי אי-נעימות במעמדים אלו. הרי אבא לא הוזמן... אבל אצל אבא לא היו חשבונות כאלה. במקום שאפשר לכבד - חייבים לכבד!

כשהיה אבא נושא דברים בשמחות, היה מתאמץ במיוחד לשים לב לכל הנוכחים, לא לשכוח אף אחד מהמשתתפים, להזכיר את הסבים והדודים, לפארם ולהפליג בשבחם. לא אחת ראינו אחד מבני המשפחה המבוגרים מכונס בעצמו בשולי שולחן המזרח'...

כל הימים היה אבא חוזר על סיסמתו של סבא: "והיה ברכה!" הבטחה זו, שניתנה לאברהם אבינו, שימשה אצל סבא גם כהוראה וכציווי: היה ברכה! על האדם להיות ברכה לסביבתו, מהות של שופע, של נותן, של מכבד. והוא - היה אומר. כל מהותו של אבא, ברכה הייתה לסביבתו. כמה אור זרח מדמותו הקורנת! כמה שמחה שפעה מאישיותו הכובשת! כל אדם שבא במחיצתו יצא בהרגשה טובה יותר, קיבל והתברך. ...יהיה מי שישאל, איך ייתכן שהאדם נדרש לבטל את עניין ה'כבוד' כלפי עצמו, ואילו במה שנוגע לכבוד הזולת - עליו להיות 'מבין' ורגיש עד הדקויות העדינות ביותר? על זה היה זועק רבי ישראל מסלנט: "הרי כל העולם מחזיקים בשני ההפכים הללו, אך זאת באופן ההפוך מהנדרש; במה שנוגע לעצמו - האדם רגיש עד מאוד, ואם נדמה לו שמישהו זלזל בכבודו או פגע בו, הוא מגיב כאילו אירע דבר נורא ואיום. ואולם כאשר זה קורה לזולת - הוא אומר: 'מה קרה? על מה הרעש הגדול?!'..." אם כן, אפשר גם אפשר להשתמש בשני ההפכים הללו, אלא שיש לעשות זאת באופן הנכון... (מאמרותיו של אבא)

כמה כבוד רחש אבא לכל אדם באשר הוא. "הכבוד שרחש ראש הישיבה לכל אדם, קטן כגדול, הוא דבר בלתי מצוי!" כתבו התלמידים בזיכרונותיהם. מעלה זו לא התבטאה רק באקראי, כאשר פגש אבא במאן דהוא. אבא חיפש איך לכבד אנשים. אבא טרח להעניק להם תחושה מכבדת. ותמיד תמיד - כולו אומר כבוד. פעם התארח אבא בביתי לסעודה שלישית, ונראה כי את הדרך ניצל למחשבה כיצד לכבד אחרים בהזדמנות זו, שבה הוא מגיע לשכונה אחרת; בדרכו נכנס להתפלל מנחה בישיבה שנפתחה בשכונתנו, כדי לכבד את ראש הישיבה הצעיר שכיהן שם. הוא אף הורה לי ולאחי ר' דב להשתדל להתפלל שם, כדי לחזק את הישיבה ולכבד את ראשיה. גם עם צאת השבת, השיקול היחיד של אבא בבחירת מקום לתפילת ערבית היה: היכן תכבד נוכחותו במיוחד? על כן התפלל בבית כנסת שלא מכבר התמנה בו רב חדש צעיר, לאחר פטירת אביו, שהיה רב בית הכנסת במשך שנים.

"זכיתי להוציא לאור ספר משיחותיו של משגיח הישיבה רבי נפתלי חדש", מספר תלמיד הישיבה ר' אליעזר קרביץ. "מאותו יום, בכל פעם שהתקשרתי אל ראש הישיבה והצגתי את עצמי, היה ראש הישיבה מגיב מייד: 'בעל מחבר הדמשק אליעזר...'".

סיפר בוגר נוסף:

"מאז שנתמניתי לרב קהילה, בכל פעם שהגעתי אל ראש הישיבה היה מכריז: 'הנה, הרב של... הגיע!' כך נהג בין כשהגעתי לביקור חג ובין כשהגעתי להתיעצות בענייני הנהגת הקהילה, ואין לתאר את תחושת החשיבות וההערכה שנתן לי".

גם הנהגה זו ספג אבא בבית סבא המשגיח. את כל תלמידיו וידידיו משכבר הימים היה סבא מכנה בשם הרבנות שלהם או בשם התפקיד שבו שימשו.

בוגר הישיבה יליד חוץ לארץ, התגורר בארץ כמה שנים אחרי חתונתו. לאחר עמל רב זכה לסיים הלכות שבת ולהיבחן עליהן. אבא שמח בשמחתו, אסף קבוצת בחורים וערך מסיבה לכבודו, ואף כתב לו מכתב 'יורה יורה' על הלכות שבת.

אולם בזאת לא נתקררה דעתו...

מאחר שהוריו של האברך התגוררו בחו"ל, הקליט אבא את כל האירוע ודאג שיעבירו את ההקלטה להורים, כדי לכבדם ולהרוותם בנחת.

יהודי שהתגורר בקרבת הישיבה החליט להקדיש מדי יום שעת לימוד. הוא קבע חברותא עם אחד מאברכי השכונה, והיה מגיע לישיבה, מתיישב עימו בקרן זווית ולומד.

באחד הימים הגיע אבא לישיבה כלשהי למסור שיעור, וכאשר נכנס לבניין ראה את היהודי הזה בבגדי עבודה, שכן שימש עובד תחזוקה באותה ישיבה.

אבא רץ אליו בהתלהבות כובשת: "הרי אתה משלנו!" קרא לעברו. "היהודי היקר הזה לומד אצלנו", הוסיף והסביר לסובבים, כשהוא נותן תחושה שהלה אינו אלא אברך מן המניין בישיבת אור אלחנן...

אין לתאר את ההרגשה הנפלאה שעשתה המחווה הזאת ליהודי,

עד דרשתו של אבא! אבא תמיד מצא קשר ייחודי ודרך לכבד את מי שצריך, בהזכירו את ייחוסו ואת מעמדו, ובדבריו היה מחיה את האנשים.

סיפר הרב וולפא, רבה של ראשון לציון:

"בשבת הגדול, כאשר הגעתי למסור את הדרשה לציבור בעלי הבתים שבעיר, נדהמתי לראות את הגאון הרב חדש יושב בתוך הציבור וממתין לדרשה..."

"התברר כי הוא שהה באותה שבת בבניין ישיבת 'כנסת מאיר' שבעיר, וחש צורך לכבד את המרא דאתרא, אף שלשם כך היה עליו לצעוד מרחק ניכר מהישיבה אל בית הכנסת!"

הנהגה זו רכש אבא בבית אביו, שעליו נהג לספר עובדות רבות כעין אלו.

פעם שהה סבא בנופש במושב 'בית מאיר', וסבתא ביקשה מתלמיד שהתלווה אליהם להציע לסבא לצאת לטייל מעט בין מנחה לערבית.

"הרי בין מנחה לערבית מוסר רב בית הכנסת שיעור במשנה ברורה", אמר סבא, "איך אוכל לצאת אז? הרי חובה עלי לכבדו!"

סבא היה אומר כי 'כבוד הבריות' הוא חובה המוטלת על האדם מכוח צלם אנוש הנמצא בזולת, ואדם שאינו רוחש כבוד לחברו, הרי הוא גוזל ממנו.

באחת מנסיעותיו של אבא לחו"ל הגיע לעיר שבה בוגר הישיבה שימש בתפקיד רב הקהילה. התלמיד שמח על ההזדמנות שנקרתה לו לסייע לאבא להיפגש עם גבירים מבני הקהילה, והוא נרתם לעזור ככל יכולתו.

חלפה שנה. אבא שוב נסע לאותה מדינה, ושוב הציע התלמיד את עצמו לעזרה. הפעם סירב אבא לקבל את עזרתו: "לא מכובד שרב הקהילה יעסוק בקהילתו בכגון דא", הסביר, "אמנם בפעם הראשונה לא הייתה לי ברירה ונאלצתי להיעזר בך, אך מכאן ואילך אצטרך להסתדר בעצמי!"

כך ויתר אבא על עזרה נחוצה כדי לשמור על כבודו של תלמידו, רב הקהילה!

הקו ליעוץ להצלחה בלימוד ומתיקות התורה

1800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

אבא לא הראה שום סימנים של קוצר רוח או אי-שביעות רצון. בסיום בדיקת החמץ, לפני שהנער עזב את הבית, שאלו אבא בחביבות לשמו ושוחח עימו במאור פנים דקות אחדות. וכך נהג עימו אף בשנה הבאה, שבה חזר המאורע על עצמו...

גסי ר' זאב רוטנברג, שגדל בשכונת עזרת תורה, מספר כי בילדותו היה אביו נוהג לקחתו עם אחיו לביקורים בשיבת אור אלחנן, במטרה להראות להם דוגמה מוחשית ל"איזהו מכובד - המכבד את הבריות". ר' זאב זוכר כיצד היה מתבונן בהשתאות בדמותו המכובדת של אבא, ולא ידע כי לימים יזכה להיכנס לביתו כחתן... משמעותו של המושג 'המלכת את חברך' התחדש והתחדד אצל סובביו של אבא.

הרב מאיר מילוא, ראש ישיבת 'כנסת מאיר' בראשון לציון ותלמידו הקרוב של אבא, התלווה אליו במשך שנים בנסיעותיו לחו"ל. "לא אחת קרה שקיבלתי מקום לא נוח בטיסה", הוא מספר, "וראש הישיבה דאג להחליפו במקום נוח יותר. כאשר קרה ולא קיבלתי את מנת האוכל בטיסה, העביר לי את מנתו שלו, כאילו הדבר מובן מאליו. גם בבית המארחים ידידי הישיבה, תמיד דאג שאקבל את החדר הנוח יותר, ואילו הוא הסתפק בחדר קטן..."

הנהגתו המכבדת של אבא השפיעה עמוקות על כל הבאים בקרבתו. רבים הבחינו כי כל אנשי הצוות בשיבה, למן עובדי התחזוקה ועד רבני הישיבה, מתייחדים בהנהגה של כבוד לזולת. הדבר ניכר כל כך, עד שהיו שתמהו: האם זוהי השפעתה של הבאים במחיצתו של אבא, או שמא סייעתא דשמיא מיוחדת היא, שהרב חדש זוכה בה? ('מתוך ספר תולדותיו שעומד לצאת לאור')

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
נפתח במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

וכמה הכבוד שחלק לו אבא הרים את קרנו בעיני הסובבים ובעיני עצמו!

יהודי בא לפני אבא וביקש ממנו למסור בישיבה שיחת חיזוק... אבא סבר שהאיש אינו מתאים לשאת דברים בפני בני הישיבה, והתחמק שוב ושוב. והנה באחד מלילות השבת הגיע היהודי לישיבה ושאל את אבא מי עומד למסור שיחה בסעודה שלישית. אבא אמר לו את האמת: "לפי התוכנית אמור להגיע רב פלוני, אולם ספק אם אכן יוכל לבוא". האיש קפץ על ההזדמנות ואמר שימתין בחדר האוכל, ואם הרב המוזמן לא יצליח להגיע הוא ידבר במקומו...

אבא לא הצליח להתחמק. בדיוק לפי ה'תוכנית' הגיע האיש, ובאמצע הסעודה נעמד למסור שיחה מתובלת ברעיונות ובמליצות שסגנון אינו מתאים לישיבה כלל.

אבא ירד מביתו, התיישב בחדר האוכל והקשיב לכל מילה ומילה ברצינות רבה כל כך, כאילו זו שיחה שלפני תפילה נעילה... בתום הדרשה הוא אף נעמד להודות ל'דרשן' בפני הציבור.

באחת השנים בזמן בדיקת חמץ הופיע נער צעיר ובקשה חריגה בפיו: "ברצוני לצלם את ראש הישיבה בבדיקת חמץ". אבא, בחביבותו הרגילה, הסכים. למה לא לשמוח ילד יהודי? אחד הנכדים, שסייע לאבא בבדיקת החמץ, סיפר כי ציפה שהנער יצלם כמה תמונות ועד מהרה ילך לדרכו. ואולם לנער הייתה תוכנית אחרת; שעה ארוכה 'ליווה' את אבא מחדר לחדר, עקב אחר כל תנועה מתנועותיו, ומדי פעם הנציח את המחזה...

אבל התאפקתי. וחשבתי לעצמי שהרי אחרי המעשה ההוא עבר עלינו כבר יום כיפור, שבו כל איש ישראל סולח ומוחל איש לרעהו, ואף אני מחלתי לכל מי שהכעיס או הקניט אותי, ומה לי כי אטור לו עתה טענה בליבי?!

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על מצוות בשמחה וסייעתא דשמיא

בשמו, כדי להכאיב לפוסק הדור. פנה הגרמ"פ להגר"י קמינצקי ואמר לו: הגע עצמך, אם לא הייתי מתאפק מתחילה, ולא הייתי עוצר בעד עצמי, והייתי גוער בו ומסלקו מביתי, הרי הייתי עושה זאת על לא עוול בכפו של הרב, ולא הייתי יכול לסלוח לעצמי על כך. לכן רבתה וגאתה בי עתה השמחה והחדוה, על שזכיתי לא לפגוע ביהודי.

זו דוגמא נפלאה למידות טובות ולמצויאת-חן בעיני הקב"ה. אם מרן הגר"ש אלישיב הורה לברך על הגר"מ פיינשטיין בשם ומלכות 'שחלק מחוכמתו ליראיו', בשל גדולתו הענקית בתורה, צריך אולי להוסיף ולומר שפרשת-גדולתו החלה ב... התאפקותו היתירה, ובמידותיו התרומיות, ועל ידי כך זכה בתורה הקדושה, עד שניתן היה לברך עליו בשם ומלכות. דהיינו, שעל ידי היותו זוכים לסייעתא דשמיא, וזו מביאה על האדם את האפשרות ללמוד תורה כרצונו.

השאלה והתירוץ של מרן הגראי"ל שטיינמן בערב יו"כ תשע"ח

בכך שונה תורתנו הקדושה משאר החוכמות שכן בלי סייעתא דשמיא אי-אפשר להתקדם ולו צעד אחד בשליבות-סולמה. כך הסביר מרן הגראי"ל שטיינמן בערב יום הכיפורים תשע"ח, את הגמרא במסכת ראש השנה (י"ח א') המספרת שאביי ורבה לא

יהודי, שהמידות הטובות ספוגות בקרבו, זוכה על ידי כך לדברים גדולים. מהסיפור הבא נוכל ללמוד כיצד מצא מרן רבי משה פיינשטיין זצ"ל את חינו בעיני השם יתברך.

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א סיפר שמרן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל הגיע פעם לבקר את מרן רבי משה זצ"ל ומצאו שמח וטוב-לב, ושרוי בחדוה בלתי-רגילה. כששאל לשמחה זו מה עושה, סיפר לו הגר"מ פיינשטיין דברים כהווייתם.

הגיעו אלי שני יהודים לדין תורה, ולאחר שעיינתי בטענותיהם זיכיתי את הזכאי וחייבתי את החייב. והנה כמה ימים לאחר מכן, מתקשר אלי בטלפון רב פלוני ואומר ש'ברצוני לומר לכם שהפסק שפסקתם וחייבתם את פלוני, אינו פסק אמת, וטעיתם במשנה מפורשת, והכל בטל ומבוטל כעפרא דארעא'...

אותו ביטוי השגור בפיו של עם ישראל כאשר הוא עוסק בביטול חמצו, היה עתה בפיו של אותו רב, שהחציף את פניו כלפי גדול הדור.

כעבור תקופה הגיע אליי הרב ההוא וביקש שאבחן אותו על הלכות שחיטה, ואתן לו כתב-הסמכה. ברגע הראשון, סיפר רבי משה לרבי יעקב קמינצקי, עלה בדעתי לסלקו מן הבית, כראוי לעז-פנים שכמותו.

אבל התאפקתי. וחשבתי לעצמי שהרי אחרי המעשה ההוא עבר עלינו כבר יום כיפור, שבו כל איש ישראל סולח ומוחל איש לרעהו, ואף אני מחלתי לכל מי שהכעיס או הקניט אותי, והרי גם הרב המחוצף ההוא בכלל הנמחלים, ומה לי כי אטור לו עתה טענה בליבי?!

רבי משה קיבל את הרב ההוא, בחן אותו, ולאחר שראה שאכן הוא יודע את כל ההלכות, העניק לו כתב-סמיכה.

כאשר התכונן הרב לצאת מביתו של מרן זצ"ל, בעומדו על פתח הדלת, חשב רבי משה פיינשטיין שהוא מחוייב לפחות להוכיחו על המעשה ההוא, ואמר לו: 'לא יעשה כן במקומו להתחצף כל-כך בפני ד"ן ורב בישראל, ושאל מה היתה כוונתו כשאמר שהפסק לא היה נכון?'

לפליאתו ראה הגר"מ שהרב ההוא אינו יודע על מה מדובר... הוא הביט אלי בתמהון רב, ולא ידע מה אני רוצה ממנו.

עד מהרה התברר שהרב ההוא באמת לא התקשר אז, ולא התחצף כלל. היה זה מחוצף אחר, שהתקשר והזדהה בשמו של הרב, ודיבר

הסייעתא דשמיא! ולכן אביי, שעסק בחסד, האריך לחיות עוד 20 שנה.

לעשות את המצווה בשמחה

...כדאי לצטט כאן יסוד המובא בספרו של הגאון בעל ה'אומר לציון', שהוא אחד מחכמי ג'רבה. על הפסוק (בראשית, י"ח י"ט) 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו אחיו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו', אומר רש"י: '...ולמה ידעתיו? - למען אשר יצוה, לפי שהוא מצוה את בניו עלי, לשמור דרכי'.

וקשה, הרי כל תלמיד בחיידר יודע ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ועבודת ה' היא שלא על מנת לקבל פרס! ואם כן, כיצד יתכן שהקב"ה אומר שמפני שאברהם מצוה את בניו ללכת בדרך ה', לכן 'ידעתיו'!?

ומתרץ ה'אומר לציון': 'היום לעשותם, ומחר לקבל שכרם'. אבל כל זה בזמן שהמצוות אינן נעשות על ידו בשמחה; אולם כאשר האדם מקיים את ציוויו של הקב"ה בשמחה, במקרה זה משלמים לו את שכרו גם כאן, בעולם הזה. וכך כותב גם גיסי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א בשם ה'דבש לפי', הוא החיד"א.

מרן הגר"ח מוסיף שזה הפירוש בפסוק (תהילים, ס"ב י"ב) 'אחת דיבר אלקים, שתיים זו שמעתיו', דהיינו שדוד המלך אומר שבכל מצוה שהשי"ת ציוה אותנו, הוא מקיים בעצם שתי מצוות, ראשית, מפני עצם קיום המצוה, ושנית - מפני שהוא עושה אותה בשמחה. ומשלו משל על כך, ואמרו, שעשיר אחד, עשה סעודה גדולה לרגל שמחה שהיתה במעונו, והזמין אליה רבים ממקורביו. והנה, היו אנשים שהסעודה היתה עליהם לטורח, והם הסתכלו כל הזמן על השעון לראות מתי יסתיים כבר האירוע כדי שיוכלו ללכת לביתם. העשיר ראה זאת, והגיש להם את מנות-הסעודה במהירות ופטרם לביתם, אבל, האנשים שישבו בסעודה במנוחה ובשמחה, ושמחו בשמחתו של העשיר, כיבדם בעל-הבית ביותר, ואף נתן להם לאחר הסעודה מתנות לרוב. (קטעים מלוקטים מתוך הספר 'מצוות בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

**'לא יעשה כן במקומנו
להתחצף כל-כך בפני
דיין ורב בישראל, ושאל
מה היתה כוונתו כשאמר
שהפסק לא היה נכון?'**

האריכו ימים, בהיותם צאצאי עלי הכהן, שהתקללו ע"י השי"ת, ככתוב (שמואל-א', ב' ל"ג) 'וכל מרבית ביתך ימותו אנשים'. הגמרא מספרת שרבה חי 40 שנה ואילו אביי חי 60 שנה, כיון שרבה עסק רק בתורה ואביי בתורה וחסד, ולכן האריך לחיות עוד 20 שנה. ולכאורה, שאל מרן, הרי כל בר-בי-רב יודע שהעיסוק בתורה יותר חשוב מהעיסוק בחסד, ואם כן בעוד שאביי עסק בחסד, וסייע לאלמנות ויתומים וכיו"ב, ישב רבה ושקד על תלמודו! ואם כן, מדוע אביי חי 20 שנה יותר?

ותירץ מרן הגרא"ל בלשון שאלה, ואמר: מה יותר מזין את הגוף, אכילת בשר או שתיית מים? הרי כל אדם מבין ויודע שהבשר מזין יותר, ובכל אופן בלי מים אי-אפשר לבשל את הבשר ולאוכלו... ולכן המים חשובים ביותר, כי בעזרתם מגיע בשר לפינו! וזה פירוש דברי הגמרא הנ"ל, אמר מרן זצ"ל; כי אמנם העיסוק בתורה חשוב יותר, אבל אי-אפשר ללמוד תורה ללא סייעתא דשמיא, וכנ"ל בענין הוותור, והעיסוק בחסד מעניק לאדם את

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'

לעזרתך בכל ענין ונושא

18-18-20-1800

או בטל' 073-7078388 * השיחה חינם

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

המוקד לבני הישיבות מיסודו של ארגון 'אחינו'
הישיבה

**רוצה להרגיש
טעם בלימוד?**

יש לנו בשורה

בשבילך!

לפני עשרות שנים בערב שבת קודש, ראה אבי מורי זצ"ל את מרן הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, מתהלך לאיטו סביבות הישיבה, ואליו מתלולים שני נערים אמריקאים צעירים. הרב טרח וצעד איתם כברת דרך ארוכה ומחווה להם באצבעו על מטרתו ופשרו של כל מבנה ומבנה, " זה ההיכל הגדול של הישיבה... כאן הם חדרי הפנימיות... זה הוא היכל 'אוהל קדושים'..."

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

המראה הרעיש את חושיו של אבי, והיה בעיניו לפלא. כיצד גאון אדיר זה שכה חשוב ומנוצל כל רגע ורגע מזמנו לעמל התורה או לביסוסה והחזקתה של ישיבת פוניבז' ומוסדותיה, מקיים סיורים מודרכים מן הסוג הזה, נוהג שכה רחוק היה מאופיו ושיגו. הוא סבר לתומו מן הסתם שהם בודאי ילדיו של עשיר גדול התורם מהונו לישיבה, וכהכרת הטוב הוא מוכרח לסייר איתם.

אבי ניגש אל הרב והתעניין לפשר מעשיו? והרב השיב בפשטות: "אני מראה להם את בניני הישיבה", מבלי שפירט את הסיבה לכך. אבי הציע את עצמו כמי שימשיך להסתובב איתם במקומו, והרב נענה להצעה בחיוב. ואכן אבי המשיך לצעוד איתם במשך זמן מה עד שסיים להראות להם את כל מוסדות הישיבה ומבניה.

כשסיים את הסיור פגש ברב מפוניבז' ושאל אותו מי הם הצעירים הללו? ומה מטרת סיורם כאן? לתדהמתו השיב הרב: "אינני יודע. הם פשוט דפקו בביתי וביקשו לראות את בניני הישיבה, נענית להם בשמחה, ויצאתי לסייר עמם!..."

כיצד מסוגל אדם להגיע לדרגות כה רמות כאלו? כיצד מסוגל אדם להיות כה רגיש ואכפתי לכל משאלת לב של יהודי בלתי מוכר? אין זה אלא נחלת אבות שהורשה בעורקנו. האכפתיות והמסירות לרגשותיו של השני מורשת דורות היא לנו ממידותיו התרומיות

תלמידיו של ה'סבא מנובהרדוק' מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, ראוהו פעם עומד ברחובה של עיר במשך שעה ארוכה, ומתווכח בלהט על יסודות האמונה, עם אדם מבוגר בלתי מוכר. הם היו בטוחים לתומם שמדובר באיש אמיד בעל אמצעים, המסוגל לסייע במתנת יד הגונה להחזקת ישיבות נובהרדוק, ולכך הסבא מרשה לעצמו להקדיש זמן רב כל כך עבורו, שהיה כידוע כה מחושב ומדוקדק לרגעים.

מאוחר יותר התברר שמדובר באדם מן השורה, לא עתיר נכסים ולא בעל עמדה מכובדת, ובכל זאת כיון שעמד הסבא על דעותיו הכפרניות בעיקרי האמונה, השתדל בפקחותו הרבה, בדברי צדק ואמת, להשיבו לכור מחצבתו.

שאלוהו התלמידים מדוע כה היה חשוב לו להשפיע בענייני אמונה על אדם שבין כך נראה רחוק משמירת תורה ומצוות? השיב הסבא בפשטות: "כואב לי מאוד על כך שהאדם הזה יבוא לעולם הבא בתור כופר!..."

פעולת קודש של קירוב רחוקים מתוך איכפתיות על מצבם היתה לאברהם אבינו, שהיה הראשון אשר פעל בעוז ובתעצומות לקרבם לאמונה, והשקיע לצורך זה עמל ויגיעה רבה. אנו זרעו של אברהם למדים מדרכיו והולכים בעקבותיו.

לפני עשרות שנים נוכח אבי מורי זצ"ל במאורע מופלא ביותר: היה זה בערב שבת קודש, בשעות אחר הצהריים, ראה אבי את מרן הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, מתהלך לאיטו סביבות הישיבה, לבוש בחלוקו הביתי, ואליו מתלולים שני נערים אמריקאים צעירים.

הרב טרח וצעד איתם כברת דרך ארוכה לאורך כל גבעת הישיבה, אנה ואנה בנוחות ובסבלנות נפלאה. בדרך הוא מחווה להם באצבעו על מטרתו ופשרו של כל מבנה ומבנה, מה הוא מאכלס, ולאילו מטרה הוא משמש; "זה 'בית היתומים'... זה ההיכל הגדול של הישיבה... כאן הם חדרי הפנימיות... זה הוא היכל 'אוהל קדושים'..."

דעתו, הנה הציעו לו אמש בחורה המתגוררת בחיפה, והיות ואין לו שום קרובים המתגוררים שם, אין לו כיצד לברר אודותיה, ושואל הוא עצה מה עליו לעשות.

התעניין הרב שך איזה פרטים חסרים לו אודות הבחורה? והבחור פירט מספר שאלות שהוא חפץ לדעת. הרב שך שמע את דבריו, והורה לו לשוב אליו בהמשך, ובינתיים הוא יחשוב כיצד ניתן לעזור לו.

למחרת לאחר תפילת שחרית, סימן הרב שך לבחור שיגיש אליו, והביא בפניו את כל הנתונים שביקש לברר. הבחור תמה מהיכן לו כל זאת? והרב שך השיב בפשטות: "אתמול מיד לאחר מעריב פניתי לאוטובוס ונסעתי לחיפה, הלכתי לברר אצל מכירי את כל מה שרצית לשמוע אודות הבת... הנה התוצאות".

הבחור יצא מכליו מרוב התפעלות, נוכח התמסרותו המיוחדת של הרב שך להרגשיו וצרכיו. הרב שך לא היה אז צעיר כלל, עול הישיבה ועול הכלל השתרגו על צווארו, ובכל זאת לא חסך מזמנו וכוחותיו להיטלטל בדרכים ולהתאמץ עבור בחור שהתקשה לברר על שידוך שהוצע לו...

כח של התמסרות עבור היחיד!

בהתרגשות רבה סיפר הגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל, ראש ישיבת 'קרית מלך', שכאשר ביקר פעם במונסי אצל מרן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, ראש ישיבת 'תורה ודעת' ומקברניטי היהדות החרדית בארה"ב, נוכח ביהודי בלתי שפוי בנפשו, שעומד סמוך לרבי יעקב ומטרידו באופן קשה.

אותו יהודי רדף אחריו לכל מקום. נכנס לכל שיחה שדיבר עם אנשים. עמד מאחוריו בשעה שענין בספרים, ועוד כהנה וכהנה, וממש לא היה שייך לעשות דבר. אך רבי יעקב המשיך להאיר לו פנים ולהתייחס אליו במלוא הכבוד הראוי.

שאלו רבי שמואל יעקב כמתפלל האם אין הדבר מפריע לך? הלוא הוא מתנהג באופן מטריד ובלתי נסבל? ומדוע הוא אינו מרחיקו מעליו?

השיבו רבי יעקב תשובה מדהימה: "וכי אנו חיים כאן בשביל עצמנו!..."

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

של אברהם אבינו, שכאב לו באופן אישי מצבו של כל יחיד ויחיד בבריאה ככאבו האישי.

סיפור נוסף מפליא ביותר! אודות הרב מפוניבז' סיפרו ותיקי בוגרי הישיבה:

באחד הימים הגיעו מספר אברכים לבית מרן ה'חזון-איש' זצ"ל, ובפיהם כמה תלונות והערות על הנהגתו של הרב מפוניבז' בניהול הישיבה.

ה'חזון איש' השיב להם בקור רוח: "לפני שאתייחס לטענותיכם, אבקש שתלכו לבדוק בבנייני המוסדות היכן הוא כעת ומה מעשיו..." לאחר זמן לא מועט, הם שבו לבית ה'חזון-איש' וסיפרו לו שאכן הם עברו ממוסד אחד למשנהו, עד שמצאו אותו בבנין בית היתומים שעל ידי הישיבה. הוא עבר מחדר לחדר, שכב לרגע על כל מיטה והמשיך לחדר השני...

הם אמרו זאת בטון מזלזל, שמשמע ממנו כאילו הרב הינו מחוסר תעסוקה.

ה'חזון איש' ביקש לשלוח את אנשיו לברר מה פשר מעשיו של הרב, ולאחר בירור קצר הגיעה התשובה המפעימה. הרב הקדיש מזמנו היקר לבדוק כל מיטה ומיטה חדשה שהגיעה למוסד אם אכן המזרון המונח עליה מספיק נוח ועבה שיטיב עם הילדים היתומים האומללים הללו... הלוא ההחדר והמיטה אמורים להוות להם כתחליף לבית חם ולפינה שקטה...

אז הביט ה'חזון איש' על פניהם של המתלוננים בעינים חודרות: "נו!... עליו, על איש כזה יש לכם עדיין טענות..." והם עזבו את הבית חפויים ומבווישים.

מדהים!

טוב לב מן הזן הזה, והתמסרות עצומה לרגשותיו של כל יחיד ויחיד, מבלי לפשפש בעברו ומבלי לבדוק בציציותיו, אלא חסד למען חסד כפשוטו, נוכחנו אצל רבים מגדולי ישראל. נביא דוגמאות אחדות מהם:

בחור בגיל השידוכים שלמד בישיבת פוניבז', ניגש ערב אחד לאחר תפילת מעריב אל מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, ושאל לחוות

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

**לשמע הדברים... נראה זעזוע בפניו של האיש, ומיד פרץ בבכי סוער....
ואז אמר בקול מתייפח 'אי.. אי.. בעריש...!? אי.. אי.. בעריש...!? הלא
היינו חברים כה טובים בילדותנו... ראו מה יצא ממנו ומה יצא ממני!?**

אל תסתכל אם אתה יכול להגיע לסוף הדרך, תסתכל אם אתה יכול לעשות את הצעד הראשון!!

הימים ימי 'מסך הברזל', כשברוסיה שלטו ביד קשה הקומוניסטים ולא נתנו ליהודים הרבים שגרו שם, לקיים תורה ומצוות, ודכאו ביד קשה ואלימה כל גילוי של סממן יהודי, החרדה ליהודים שנשארו שם וסבלו תחת מגף הרשע של השלטונות, היתה גדולה, ורבים מהם הוגלו לסיביר לעבודות פרך שמעטים שרדו אותם, ומצד שני הערצה הגדולה לכל אלו שהצליחו בחסדי ה' בדרכים לא דרכים לברוח משם ולהגיע לארץ מבטחים, היתה גדולה מאד.

באותם ימים מספר הגאון רבי זונדל שטרן [אוצרותיהם אמלא], הגיעה שמועה לאזנם של ילדי ירושלים כי יהודי שומר תורה ומצוות הצליח לברוח את הגבולות של רוסיה ועושה דרכו לארץ ישראל, וכמובן שהשמועה עשתה לה כנפיים וכולם חיכו לראות את יהודי שבור גוף ונפש שמסר נפשו למען התורה בסבל ורדיפות שאין לתאר.

בעריש...!? הלא היינו חברים כה טובים בילדותנו... ראו מה יצא ממנו ומה יצא ממני!? זמן רב לקחת עד שהוא נרגע מבכיו הסוער והעמוק שנבע מתהום של צער על שהוא לא זכה....

משנרגע מעט ניסה להסביר לבחורים את סיבת בכיו וכאבו הגדול: 'הרי עברנו בשווה את אותן ימים קשים ונוראים.... שבאמת היה קשה עד בכלל ללמוד תורה ולקיים מצוות, והנה דוב בעריש הצליח... זה מראה שגם אני יכלתי להצליח... ולמה לא!? כי דוב בעריש לא התיאש, הוא עשה עוד מאמץ קטן ועוד מאמץ קטן וכך הצליח ללמוד גם בימים ההם כשהיאוש היה נחלת הכלל, ולא היה נראה שיצא משהו מההשתדלות שלו לעוד שעה לימוד כאן ועוד כאן, והנה מהצעדים הקטנים שהוא עשה הוא הצליח ונהיה גדול הדור... ואז שוב פרץ בבכי מלא כאב.... או כמה מרחק קצר היה בשביל שגם אני הייתי יכול להיות גדול הדור... ופספסתי, כי התיאשתי ולא החשבתי את הצעדים הקטנים שלא נראה שיש להם תכלית, אבל הם אלו שהביאו את חברי דוב בעריש להיכן שהוא הגיע!'

בחור יקר! הרבה פעמים אתה מתייאש כי נראה לך שאין סיכוי

בהגיעו ארצה, כולם התגודדו סביבו לשמוע את אשר קורה שם מאחורי מסך הברזל האימתני של רוסיה, וכך הוא עבר להתגורר בדירת חדר בבתי אונגרין בירושלים, כשבחורי ישיבות מגיעים מדי פעם לבקרו ולעודד את רוחו ואף להתחזק מגבורת רוחו שעמדה לו בימים הקשים ברוסיה הסגורה והמסוגרת.

באחת השיחות ששוחחו עמו הבחורים, הוא סיפר תוך כדי הדברים, כי היה לו חבר נעורים כשרוני ומתמיד במיוחד, שהכל ניבאו לו כי עתידו לגדולות, ואז הוסיף בצער 'מי יודע באיזו פינה ברוסיה הגדולה הוא השיב את נשמתו למרומים במצב קשה ועלוב!?'

הבחורים התעניינו מה הי שמו של אותו בחור, והוא אמר להם 'דוב בעריש וידנפלד'.... תדהמה נפלה על פניהם של הבחורים.... זה הרי שמו של הגאון הקדוש והנערץ מגדולי הדור הרב מטשיבין בעל הדובב מישרים!!! ואחר שנרגעה רוחם אמרו לו, הנה הוא חי וקיים כאן בארץ וזכה שהוא מגדולי הדור ושמו נישא בהערצה מופלגת בפי כל בני אדם!!

לשמע הדברים... נראה זעזוע בפניו של האיש, ומיד פרץ בבכי סוער.... ואז אמר בקול מתייפח 'אי.. אי.. בעריש...!? אי.. אי..

אתה צודק! זה באמת קשה ללמוד ככה כשהשמש מסנוורת. אתה צודק! זה הבחור ההוא משיעור ב', שפתח את הווילון, הוא זה שצריך לסגור אותו, ואתה לא חייב לקום ולסגור את הווילון שהוא פתח. צודק מאוד!

בקצה המזלג על הגבול העבה שמפריד בין 'להיות צודק' ובין 'להצליח בחיים'

הרב יהושע לייבזון

באחת משכונות ירושלים יש בית כנסת שאני מאוד מאוד אוהב להיכנס אליו מדי פעם. מצד אחד מדובר בבית כנסת קטן וצדדי, שקט למדי. מצד שני, תמיד יש שם כמה אנשים. מצד אחד הכל שמה ישן מאוד, מצד שני רמת התחזוקה לעילא ולעילא, הכל מסודר להפליא, בהחלט יש מה לקנא.

בכל פעם שאני עובר בשכונה וצריך בדיוק להתפלל מנחה או ערבית, אני קופץ לשם. לפעמים אני יושב שם סתם ככה באמצע היום, כדי ללמוד חצי שעה או שעה. כשאני נתקע עם דף קשה ב'דף היומי' ומרגיש שאני לא מצליח להתקדם, אני נכנס לאוטו, נוסע לשם, נכנס לבית הכנסת ניגש לפינה הקבועה שלי, ונהנה מהשראה מיוחדת.

האמת, היה שווה לבדוק מה הסוד של בית הכנסת הזה ולמה הוא כל כך מושך אותי, אבל לא על זה רציתי לדבר אתכם הפעם.

הפעם רציתי לדבר אתכם על ברוך הגבאי, כמובן שאני משתמש בשם בדוי, אבל הדמות שמאחורי השם הזה היא אמיתית לגמרי, ויש סיכוי סביר שגם אתם מכירים כמה וכמה אנשים מהסוג הזה.

הוא מאוד מסור לבית הכנסת, ברוך הגבאי. כמו שאמרתי לכם, המקום מתחזק להפליא. פעם אחת ראיתי מישהו שחיבר מטען של הפלאפון לשקע, וכשהוא הוציא את המטען השקע נשבר. ברוך בדיוק היה שם, הוא יצא באותו רגע לטמבור שנמצא במרחק של שבע דקות הליכה בערך, קנה שקע חדש, חזר לבית הכנסת, שלף 'טסטור' קטן מהמחסן, ותיקן את השקע בו במקום. אני אומר לכם, אין הרבה גבאים מסורים כל כך כמו ברוך.

במשך השנים הפכתי להיות קצת חבר שלו. במה אתה עובד? שאלתי אותו בפעם הראשונה: "אני מנהל משק בישיבה קטנה חדשה שבדיוק נפתחה ברחוב המקביל". טוב, יפה... שיהיה לך בהצלחה.

אחרי חודשיים הוא סיפר לי שהוא עזב את העבודה, הוא עכשיו מחפש משהו אחר.

"אל תשאל", הוא אומר לי, ואני באמת לא שאלתי אבל הוא בכל זאת ענה לי על השאלה שלא נשאלה: "המנהל של הישיבה החליט שאני צריך לדאוג לכרוך את הספרים החדשים של הישיבה. אמרתי לו, אדוני, אני לא כורך ספרים ולא עוסק בחיפוש אחרי כורך ספרים. אני מנהל משק, ואני לא גבאי של אוצר הספרים בישיבה שלך..."

"התחלנו לריב, היו צעקות ובסוף הוא פיטר אותי. ואני יגיד לך מה? לא אכפת לי. הוא לא יכריח אותי לחפש עכשיו כורך ספרים. אני צודק במיליון אחוז, אף מנהל משק בשום ישיבה לא אמור לקחת אחריות על הספרים של בית המדרש!".

אוקיי... הנהנתי בהסכמה, אתה צודק, אתה באמת לא חייב, אבל מה עם פרנסה? יש לך עכשיו משהו?

"לא, כרגע אין לי, אני מחפש משהו. בינתיים אני קצת מנקה חדרי מדרגות עושה כמה גרושים. זה ממש לא נעים, הילדים שלי מתביישים, אבל אתה יודע, אין ברירה, חייבים לשלם מכולת וחשמל...".

אחרי שלושה חודשים הוא מצא עבודה חדשה והתקבל כמנהל של חנות מכולת קטנה. ברוך הגבאי בהחלט מתאים לתפקיד, הוא יודע לנהל דברים ולדאוג לפרטים הקטנים. כבר סיפרתי לכם איך הוא מנהל את בית הכנסת ביד רמה.

אבל מה? אחרי חודשיים הוא פוטר גם משם. למה? כי הבעלים של המקום ביקש לשנות את שעות העבודה שלו. במקום לבוא בשמונה וחצי בבוקר, הוא נדרש לבוא בשעה שמונה, ולסיים חצי שעה מוקדם יותר ממה שסוכם כשהתחיל לעבוד.

ברוך לא מוכן שישנו לו את השעות. מה זה הדבר הזה? הוא חייב לו משהו, לבעלים? מה, הוא קנה אותו לעבד? ככה מנחית עליו פקודות באיזה שעות הוא צריך לעבוד! חוצפה! סיכמנו על שמונה וחצי שיהיה שמונה וחצי. "אני אוהב לסיים את התפילה בשעה שבע, ולאכול ארוחת בוקר בנחת עד שמונה וחצי, אתה לא תיקח לי את התענוג הזה, ואני לא חייב לציית לך...".

אני מחפש משהו. בינתיים אני קצת מנקה חדרי מדרגות עושה כמה גרושים. זה ממש לא נעים, הילדים שלי מתביישים

אתה הבחור הראשון בעולם שמתמודד עם קצת שמש שמסנוורת אותו בעיניים והעובדה שאין וילון מפריעה לך ללמוד? אתה צודק! זה באמת קשה ללמוד ככה כשהשמש מסנוורת. אתה צודק! זה הבחור ההוא משיעור ב', שפתח את הווילון, הוא זה שצריך לסגור אותו, ואתה לא חייב לקום ולסגור את הווילון שהוא פתח. נכון מאוד!

אתה לא אשם שקמת מאוחר בבוקר בגלל שאתמול בלילה חבר מהחדר היה חייב לספר לך סיפור מאוד מעניין... בוודאי שאתה צודק. אתה תמיד תמיד צודק, רק האחרים עושים טעויות ומתנהגים שלא כמצופה מהם. זה הם אשמים, החברים, הווילונות, השמש והירח ואחד עשר כוכבים, כולם מפריעים לך ללמוד ולהצליח, ואתה צודק במיליון אחוז שאתה לא לומד. אבל מה יצא ממך? עם כל הצדק הזה לא תדע כלום, אתה תישאר סתם כלומניק שצודק וצודק וצודק אז אולי עדיף שתהיה מוצלח, ואפילו במחיר שתהיה פחות צודק?

האמת? הוא צודק! הוא באמת לא חייב.

ומה עם פרנסה? לא נורא, הוא חוזר לחדרי המדרגות, הילדים שלו מאוד מתביישים, הוא חוזר הביתה עם גב שבור מכאבים, אנשים נכנסים ויוצאים לו בתוך הספונג'ה, אבל מה זה משנה, חייבים לשלם את החשבונות של המים והגז, את המשכנתא והטלפון. יכולת לבוא חצי שעה מוקדם יותר לעבודה ולהרוויח משכורת פי שלוש ממה שאתה מרוויח היום. יכולת לעבוד כמנהל אדמיניסטרטיבי, ולהפעיל כמה וכמה פועלים ערבים או סודאנים שיסחבו ויעמיסו ויגררו בזמן שאתה רק מסתכל עליהם, אבל אתה לא חייב לבוא חצי שעה קודם. אתה צודק!!!

יש 'צודק' ויש 'מצליח'

למה אני מספר לכם את זה?

כי זה כלל יסודי בחיים: העולם מתחלק לשני סוגים של אנשים!

יש אנשים צודקים ויש אנשים מצליחים!

אם אתה רוצה להיות צודק, בבקשה, תמשיך לנקות חדרי מדרגות עד זקנה ושיבה. אבל אם אתה רוצה להיות מצליח, אם אתה רוצה שההצלחה תלווה אותך בכל מקום שאליו אתה הולך, אז תפסיק בבקשה להיות צודק, תתחיל להיות חכם.

זה באמת כל כך קשה למצוא 'כורך ספרים'? זה באמת כל כך קריטי לאכול ארוחת בוקר שעה וחצי במקום שעה? לא ולא, אלא מה? אתה מעדיף להתבוסס בצדק שלך ולשלם עליו מחיר כבד מאוד.

זה נכון לא רק לגבי עבודה, זה נכון לגבי כל תחום בחיים.

כמה בחורי ישיבה לא לומדים כמו שצריך כי שיבצו להם חברותא לא מוצלח לטעמם? כמה בחורי ישיבה חוזרים הביתה בסוף זמן ומגלים שהם לא למדו כלום, ובמקום לבדוק איפה הם טעו, הם מסבירים לעצמם ולכל מי שמוכן לשמוע אותם שהמגיד שיעור הזה בכלל לא יודע ללמד והמשגיח הוא לא נותן לי את האופציה להצליח?

אתם חושבים שכל גדולי ישראל תמיד נהנו מלימוד עם החברותא הכי מוצלח? אתם חושבים שלהם לא היו חברים בני גילם שישבו ספסל על ידם ופטפטו וצחקו ודיברו על הבלי העולם הזה?

המשך מעמוד 27 | במבט בוחן

להגיע לשמים, וא"כ שיאמר עלו לרקיע בלי שום סולם, זה אותו נס! וביאר ר' משה זצ"ל שלא דורשים מהאדם להגיע לשמים! זה נראה בלתי אפשרי ומייד, דורשים מהאדם תעלה בסולם, תתחיל לעלות מדרגה אחר מדרגה... ואם תעשה כן, יהיה לך סיעתא דשמיא ותגיע לשמים.

הצלחת להתחזק עוד סדר, עוד עשר דקות, עוד תפילה בכונה, הצלחת! זה כבר הצלחה! תחשיב כל חיזוק וכל התקדמות אפילו קטנה, כי זה יביא אותך לעוד הצלחה ועוד הצלחה בס"ד עד רום המעלות.

להצליח לפי דרך הטבע מהרבה סיבות, אבל זכור! אל להסתכל אם אתה יכול להגיע לסוף הדרך, תסתכל אם אתה יכול לעשות את הצעד הראשון!! הצלחת?! תמשיך עוד צעד ועוד צעד ועוד צעד, וככה תזכה לעלות על דרך ההצלחה מבלי מחשבות יאוש, וזה באמת מה שדורשים מאתנו!

מרחן הגאון רבי משה פינשטיין זצוק"ל חידד יסוד חשוב זה על פי דברי התורה בפרשת המרגלים, שכלב פן יפונה אומר למרגלים: ויהס כלב.... ויאמר עלה נעלה וגו' פרש"י 'אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו'. ותמוה הדבר, למה אמר שיעשו סולמות בשביל להגיע לשמים, הרי גם עם סולמות א"א

התה הבחין שבגדיו של אשר'קה ספוגים במים, קרא לו לחדר השני, כששב ראינוהו לבוש מחצלות של שבת שרבינו נתן לו".

סיפר הרה"ג רבי יוסף לב:

פעם נלויתי לרבינו בטיולו היומי, נטפל אליו צלם אחד והחל מצלמו מזוית זו ומזוית זו. כנראה שהלה עבר את המידה ואז אמר לי רבינו "ואס ויל אר דא" (מה רצונו כאן), אמרתי לו שהוא מצלם. ואגב הערתי שאולי זו פרנסתו. תיכף כששמע רבינו כן, עמד, סידר עצמו, והכין עצמו למען הצלחת התמונה, בכדי לא לקלקל פרנסתו.

"פעם אמר באסיפה של ועד הישיבות: כשליבו של אדם טהור מכל חשבונות אנוכיות, אז הוא מחפש אצל הזולת רק את הטוב והטהור. ואינו מוצא מרגוע לעצמו עד שהוא מוצא איזו שהיא נקודת טוב החבויה בלבו ובנפשו.

מסגולותיו האישיות - להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, נער כוקן, חכם כסכל, איש כפי מדתו. לפעמים בלכתו ממעונו אל בית המדרש פגש בדרכו בעלי בתים ישישים, ומכיון שנכנס עמהם בדברים, היו מספרים לו חדשות ששמעו איש מפי איש, בנוגע למזג האויר, ולמטאטא זרדים במרחץ הזיעה, על נדודי שינה ועל מיחושים שונים שפקדו את פלוני בברכיו ואת עמיתו בכתפיו - כדרך שיחת זקנים פשוטי עם בינם לבין עצמם - ובמשך כל אותה שיחה היה רבינו נראה כמי שמקדיש לדברים תשומת לב יתרה וכמי שמעורה בשיחם ובשיגם.

(מתוך 'תורה יבקשו מפיהו')

כשסיימתי וברכתי ברכת המזון, אמר: "עתה השאלה השנייה", כאן כבר הייתי בטוח, עתה לאחר שהנני שבע אפשר כבר לבחון אותי, "השאלה השנייה שברצוני לשאול אותך, מתי ישנת לאחרונה במיטה?" שוב נדהמתי, והשבתי שאיני זוכר בדיוק. הלך רבינו לחדר השינה שלו, סידר לי את המיטה, כעבור כמה דקות חזר וביקשני ללכת לישון. הוא כיסה אותי היטב. בעיפותי נרדמתי מיד עד הבוקר. אחר כך התברר שזו היתה מיטתו שלו.

זה היה מבחן הכניסה שלי לשיבת גרודנא.

וסיים בעל המעשה: "שנים רבות עברו מאז, צרות רבות עברו עלי, כל משפחתי נכחדה בשואה האיומה ועוד צרות רבות, מה ששמר על יהדותי כל השנים, עם כל הטרגדיות אלו רק אותן שתי השאלות, אותו מבחן הקבלה לשיבת גרודנא.

סיפר הרה"ג רבי משה אליעזר שוורצבורד:

"זכיתי פעם ביום הפורים להיות במעונו של רבינו. היה זה בעיצומו של יום, רבינו ישב בביתו מוקף בבחירי תלמידיו ושוחח עמם בלימוד, מענינא דיומא. אמנם ניכר היה שרבינו מודאג, משום שבחוק ירדו גשמים, ודאג אולי לא יבואו עניים שיוכל לארחם על שולחנו לסעודת פורים ולתת להם מתת יד הגונה "מתנות לאביונים". לפתע אורו עיניו, הוא ראה בחלון את אשר'קה העני, קם רבינו וקרא לו שיכנס לביתו באמרו: "היכנס פנימה הלא קר בחוץ". אחר שנכנס והתיישב, פנה רבינו למטבח והכין לו בעצמו כוס תה, כששב עם

וזבולון'. ר' בן ציון מיאן. ואמר, כי אחרי כל הלבטים והשיקולים, עדיין הרגשתי היא, שבכך אני עושה מסחר עם התורה שלי. אינני מסוגל לעשות זאת. אלא אבטח באמונה תמימה בהשי"ת שיביא כל מחסורי.

העשיר הכיר שהרב פלמן כל כך נחרץ שלא להשתתף בהסכם כזה, ונתן לו את ההלוואה, ואמר שאין צורך להחזירה... אך בסופו של דבר הבניה לא יצאה לפועל, ולא נזקקו להלוואה.

בעל הנכסים היקר הנ"ל לא אמר נואש, ובחכמתו סייע לו בדרכים עקיפות, באופן מתוחכם עד שר' בן ציון לא ידע כי הוא עוזר לו בכספים, גם לנישואי הילדים.

אך לאחר הסתלקותו של בעל הנכסים, נודע לו לגרב"צ כי המנוח היקר ז"ל אכן סייע לו. ואז אמר לבנו "בעז"ה אני אלמד משניות לעילוי נשמתו". בסיום השנה פנה שנית לבן: "למדתי אחד עשר פעמים, את כל סדר זרעים עם פירוש רע"ב, ואחר כך עם פירוש ר"ש! לעילוי נשמתו של אביך. כהכרה טובה על שסייע לי בזמני כלכלה קשים".

עסקים טובים.

(מתוך הספר 'ללא שם')

רבי חייא בר אבא ואמר לו: לא הנחת לעת זקנותך כלום, אמר לו וכי קלה היא בעיניך שמכרתי דבר שנברא בששה ימים וקניתי דבר שניתן לארבעים יום, עולם כולו ומלואו נברא בו' ימים אבל התורה ניתנה לארבעים יום".

והרכבת כבר חלפה והותירה אחריה עשן ופיח, במרוץ החיים. המאושרים.

אותו יהודי אבי האברך, בעל הנכסים, הוקיר את לימוד התורה הרציני של בנו, וגם הכיר תמיד תודה לר' בן ציון. ולכן, כמה פעמים נוספות הוא שיגר לו שליחים לבקש בכל זאת לערוך איתו הסכם 'יששכר וזבולון' כפי שהוא עשה בחכמתו עם כמה תלמידי חכמים. הבן ניסה לגייס את רבותיו - הרב שך והרב שטיינמן שישפיעו על הגרב"צ להסכים, אבל הרעיון לא יצא לפועל, ר' בן ציון התחמק.

לאחר שנים רבות שהצפיפות בבית החמירה מאד, עלתה הצעה לבנות ולהוסיף חדר לבית, אז ר' בן ציון פנה לאברך הבן התלמיד חכם: יש לי כעת הזדמנות לבנות חדר, אין לי כסף, האם אתה יכול לבקש מאביך הלוואה לענין. הוא שיגר מכתב לאביו (בימים ההם המכתבים היו הרוח המקשרת, לאו דווקא בטלפונים), האב השיב כי אינו מעוניין לתת הלוואה, הוא חפץ לעשות 'הסכם יששכר

מגיע 'למעשה', שם יש קשיים היצר הרע כבר פחות נדיב כשזה נוגע לביצוע בפועל.

"אני רוצה להוסיף על דבריו של הגר"ח זצ"ל צעד אחד נוסף. לא רק שהיצר הרע נותן לאדם לתכנן תוכניות, לא רק שהיצר הרע אינו מפריע לשום דבר טוב כשהוא בשלב של התוכנית, אלא שהתוכנית עצמה היא עצת היצר. היצר הרע מתערב בתוכנית, ודואג שהיא תהיה גדולה וגרנדיוזית, שהיא תהיה בלתי מציאותית, אחר כך כשמנסים ליישם את התוכנית בפועל, נשברים ונופלים, כי זאת תוכנית שאי אפשר לעמוד בה... זאת תוכנית של היצר הרע! לכן חשוב לדעת איך לעשות את התוכנית, איך להגדיר יעדים, בלי שהיצר הרע יהיה מעורב בקביעת היעדים, ולאחר מכן צריך לחתור בכל הכח למימוש ההחלטות והגשמות התוכניות בסייעתא דשמיא".

מסכת על שמיטה בגמרא, אבל מרן שליט"א גילה שיש, הוא מצא בכל מסכת מה שיש על שמיטה וכך למדנו את נושא השמיטה מכל התורה כולה. התחלנו מהפסוקים והמפרשים על התורה, עברנו על הגמרא מסכת אחרי מסכת וכך המשכנו כל מה שכתוב על שמיטה". באשר לדברים שאמר אודות הכח העצום המון אצל כל אחד, והיכולת של אברכים ובחורים 'לסחוט' מעצמם הישגים שלא האמינו שיוכלו להשיג, מסייג ראש הישיבה שליט"א מעט את דבריו ומבהיר:

"למרות האמור צריך להיזהר מאוד לא לטפס מידי גבוה כי אז יכולה להיות נפילה כואבת מאוד. ראיתי פעם מכתב של מרן הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל, שאומר שהיצר הרע נותן לאדם לתכנן כל מה שהוא רוצה ואינו מפריע לעשות תוכניות גדולות ועצומות. כשזה

הזכיר שיעור של אחד מראשי הישיבות שהיה חי ופרך את דבריו, אך מיהו אותו ראש ישיבה לא הזכיר אפילו ברמז, רק שראה אחד מראשי הישיבות אומר כך וכך והסביר למה הדברים מופרכים.

8. מה למדו באותו היום בחיידר?

פעם נכנסו כמה נערים לבקש מרבינו ברכה. רבינו התעניין ושאלם מה למדו באותו היום בחיידר? הם ענו לו שהם לומדים מסכת בבא מציעא פרק אלו מציאות, החל רבינו מתעניין אצלם מה למדו ודיבר איתם בעניינים הנידונים שם. לאחר שמצאם בקיאים בתלמודם אמר רבינו בשמחה כעת אברכם!

הוא היה מברכם גם בלי הבחינה ובלי שידעו, אבל לאחר שדיברו דברי תורה והתברר שהם שוקדים על תלמודם ומבינים אז הברכה אחרת לגמרי, שמלבד הברכה הרגילה היא נובעת מאהבת התורה ויש לה ערך אחר.

(מתוך מגדלתו ומרוממתו)

ותוך כדי עייפות עצומה מסר את שיעורו המיוחד שהיה מלא וגדוש בעומק סברותיו עם כל בהירותו המיוחדת".

7. שיעור חי בכבוד התורה

מלבד התורה שלמדו בני הישיבה בשיעור הם למדו שיעור חי בכבוד התורה בראותם את הכבוד והיראה בהם עוסק רבינו בכבודם של ראשונים כמלאכים ואף גדולי האחרונים, עצם הזכרת שם הראשון או האחרון היתה בכבוד, כמו: ההייליגער רשב"א, וההייליגער רמב"ן (הרשב"א הקדוש, הרמב"ן הקדוש) וכן לכל ראשון היה מוסיף לאחר הזכרת שמו ז"ל, דבר שלא מקובל. אפילו כשהזכיר גדולי דורו שחיו עדיין, כמו הקה"י או רבי משה פיינשטיין היה מוסיף "זאל גיזענט זיין", (שיהיה בריא).

מלבד זאת ראו בחוש בנימת קולו איזו חשיבות נתן לכל סברא ומהלך שהזכיר, ביניהם גם סברות שנאמרו מפי אחרוני האחרונים בדורותינו. סיפר הרה"ג רבי שלמה שוחט מרבני הישיבה: פעם

מניצול ההקלות. ולכן, הצעתי אליכם בחורים נפלאים, שובו אתם להתנהגותכם המאוזנת והבלתי מנצלת הקלות, ותראו שגם צוות הישיבה יסיר את את גזירותיו החדשות, כי האמון בינכם יחזור, השלווה שוב תשכון בין כותלי הישיבה, החשק שלכם ללימוד יחזור, ובעזה"ת תעלו מעלה מעלה במעלות התורה, כשאיפתכם הטהורה!

בהצלחה!

כי האמון בכם הלך והתרופף. אם בתחילת התהליך הייתם מבינים שכנראה הגזמתם וניצלתם את ההקלות, ובעקבות כך הייתם חוזרים להתנהג כבתחילה, ליהנות מההקלות, בלי לנסות להרחיב אותן, הכל היה חוזר למקומו בשלום, וצוות הישיבה לא היה זקוק להרחיב את גזירותיו ולמנוע ממכם את מה שכבר התירו לכם. כללו של דבר: המשטר נובע מחוסר אמון, וחוסר אמון נובע

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30-10:30 בערב ★ שיחת חינוך

1-800-20-18-18

לכבוד העלון החשוב 'הישיבה'!

הישיבה בה אני לומד, וצורה כיוסיה לא מאוזג סגורה, ראש הישיבה והמשגיח סומכים עלינו ולא מקפידים על צלילות. יותר נכון, ראש הישיבה והמשגיח סמכו עלינו, בעצמם, ולא באמת הישיבה שאני פונה אליהם, כי בזמן האחרון הצוות התחיל לסגור את הישיבה, להקפיד על דברים שאנחנו לא מקפידים, כמו יציאות אחרונות שצוות הסדרים, והצוות על סגנון אבא. כל איחור אפילו קצר ביותר, 'מזכה' אותנו בהצעה אפילו לזרחה, וצד וצד.

זה מאוזג מפריע לי ולחברי, אנחנו מרגישים שרצו לנו החשק ללמוד, כי הצדדים לא סומכים עלינו.

ניסיון לזרחה על כך עם הצוות, והם אומרים plee דבר לא השתנה, ואנחנו חייבים לעמוד בכלאים...

enn לא נרצנו מתשבתם, אולי הפוק...

נשמח אם הרב ישראל ליוש יוכל להתייחס אלינו, מה עלינו לעשות? איך נוכל בכל זאת לחזור ללמוד עם חשק?

הצילום שלי

שלום וברכה, בחור יקר ששמו נעלם, ולפי מכתבך, אתה הרי פונה גם בשם חבריך, אז שלום גם להם!...

ראשית, אני רואה בהערכה רבה את העובדה שאתה מבקש עצה איך לחזור ללמוד בחשק, ולא איך לשנות את התנהגותם המלחיצה של צוות הישיבה. כי בדרך כלל כאשר בחורים פונים אלי עם בעיות מהסוג הזה של משטר וגזירות, או שהם מבקשים לעבור ישיבה, או שהם מבקשים עצות איך לשכנע את צוות הישיבה לחזור למה שהיה, בלי משטר ובלי לחץ...

העובדה שאתה מבקש עצה איך לחזור ללמוד עם חשק, מלבד שהיא מראה על רמתך הגבוהה, ועל כך שאתה מחפש פתרונות ולא הקלות, היא גם תעזור לך ולחבריך להבין את הנושא לעומק...

בעצם הנושא הוא: 'משטר' או 'חוסר אמון'?

ואסביר: 'אמון' פירושו אמונה של האחד בשני, ואמון אמיתי הוא רק כשהוא הדדי, כל צד מאמין לשני וסומך עליו במידה שווה. אם אחד סומך על חברו ואילו החבר אינו סומך עליו, מאוד מהר גם המאמין יפסיק להאמין בחבר שאינו מאמין בו.

אמון אמיתי וטוב בין שני צדדים, הוא בדרך כלל דבר שנרכש עם הזמן. בתחילה כשהצדדים עדיין אינם מכירים האחד את השני, הם בוחנים זה את זה, וככל שצד אחד רואה שאכן אפשר לסמוך על

הצד השני, מתפתחת ביניהם אמונה הדדית, עד כדי שהם מפסיקים לבדוק זה את זה, כי הם כבר סומכים ומאמינים זה לזה.

אם במהלך הקשר, קורים דברים שגורמים לאחד מהצדדים לפקפק באמונתו בחבר, האמון נסדק, ושוב מתפתחת מערכת בקרה ובדיקות, האם באמת קרה משהו לאמון בינינו? האם אני יכול יותר לסמוך עליו? או שמא זו היתה מעידה חד פעמית? אולי פשוט לא פרשתי נכון את התנהגותו?

וכאן, בשלב הזה, השלב שהאמון מתחיל להיסדק, התנהגותם של שני הצדדים תשפיע מאוד על מצב האמון שיהיה ביניהם מעתה ואילך. אם הצד החשוד יחוש בחוסר האמון של חברו, וכנגדו גם הוא יפעיל כלפיו מערכות בדיקה ובקרה של חוסר אמון, ושניהם יבנו בליבם מגדלי דמיונות, כאילו חברו רוצה רק לבלוע אותם, מאוד מהר לא ישאר מהאמון שהיה ביניהם כלום. במקרה הטוב הם יפרדו כידידים, ובמקרה הרע הם יהפכו לאויבים.

מנגד, אם כאשר כל צד מרגיש בחשדנות של החבר, הוא לא יפעיל גם כלפי החבר חשדנות, אלא יבדוק את עצמו מדוע באמת החבר חושד בו? היכן התנהג בחוסר ישרות, או בחוסר זהירות? איזו פעולה עוררה חשד? והוא אכן יתקן את עוולותיו, אזי האמון ביניהם יחזור, והשלום והשלווה יהיו מנת חלקם, כי אמון אינו מתערער סתם כך. על כל צד לתקן את סיבת החשד, במקום לחשוד גם כן ולהפעיל מנגנוני בקרה וחשדנות.

בחורים נפלאים!

בדיוק כך מתנהלת גם מערכת היחסים ביניכם לצוות הישיבה. כפי שספרתם, הישיבה היתה עד לא מכבר, ישיבה רגועה ולא מלחיצה. אתם יודעים מדוע? כי היה אפשר לסמוך עליכם. צוות הישיבה לא היה זקוק להוראות מיוחדות ולקפדנות יתר, הוא ידע שאתם מתנהגים כראוי ולא מנצלים את ההקלות לדברים שאינם ראויים או לא רצויים. כנראה שבשלב מסוים קצת ניצלם את ההקלות הללו והרחבתם את גבולות המותר, אולי ניצלם את ההיתר לצאת אחרי הלימודים מחוץ לגבולות הישיבה, וחזרתם יותר מאוחר מהשעה הרצויה. יתכן גם שבחורים מסוימים הגזימו והרחיבו את גבולות סגנון הלבוש, למה שלא היה מקובל בישיבה עד עתה, ועוד כהנה וכהנה דוגמאות, שאין צורך לפרטן. העיקר שהעיקרון מובן, האמון שצוות הישיבה נתן בכם עד עתה התרופף בעקבות הנהגות מסוימות של חלק מכם. ואתם, במקום לבדוק מה אתם צריכים לעשות כדי להחזיר את האמון? במה אתם גרמתם לחוסר האמון הזה? אבדתם את האמון בצוות הישיבה, והתנהגותכם היתה בהתאם, דבר שגרם לצוות הישיבה להחמיר עוד יותר את הגזירות,